

OSTETAAN KULTAA JA HOPEAA

Kullan ja hopean hinta on ennätyskorkealla. Ostimme alueellanne kultakoruja ja hopeaesineitä. Meille voi myydä esim. hopeisia aterimia, koruja, kynttilänjalkoja, mitaleita ym. Ota yhteyttä ja sovi arviointi puh. 041 3133 599

Lapinlahdenkatu 19, Helsinki
ma-pe 10-16

AAA **NETTI KULTA**
www.nettikulta.fi

KYSYNTÄÄ ON!

OMAKOTITALOT, LOMAHUVILAT, RANTAMÖKIT, MAATILOJEN PIHAPIIRIT ja METSÄTILAT.

Sopivasta kauppa heti.

Tuomontupa Oy
Vihdintie 4, 00350 Helsinki
puh. 09-241 8498 www.tuomontupa.fi

Luotettava välitystä ja arviointia yli 30v.

OSTAMME ja MYYMME KULTAA

KUOLINPESÄT + ARVOTAVARAT + HOPEAT
KYSY MEIDÄT SUOSITULLE KOTIKÄYNNILLE!

+358 45 804 7300 Uusi liiketila avattu
ma-la 10-17, ellei kotikäynnillä Vapaudenkatu 2

Lahden Seudun Uutiset

20/2024

Viikko 44

HENNALAN KIRPPUTORI

Uudenkarhea juhlatila, vain 250€/24h - kysy lisää!

Iso itsepalvelukirpputori
-> Yli 200 myyntipaikkaa
-> Ilmainen parkkipaikka

Pöytävaraukset
-> hennalankirpputori.fi
-> 0442442378

Tai tule käymään!

Meillä myös varastohotelli sekä kausisäilytys!
Ompelija paikalla tiistaisin klo 16-19

Mustamäenkatu 95, Lahti
Ark. 10-19 & la-su 10-16 @hennalankirpputori

Hyvää
Isänpäivää
10 marraskuuta
Toivottaa
Lahden Seudun Uutiset

NUOHOOJA (D)UUNISSA NUOHOUSPALVELU

Nuohooja Otto Siekinen
040 592 4246

nuohouskuisma.fi

PiippuMestari

Kaikkien kotisi katolla tehtävien töiden mestari

- Katon- ja piipunkorjaustyöt
- Piipun hatut ja pellitykset
- Rännit ja kattoturvatuotteet
- Kattoremontit/pellinvaihdot
- Ulkovuoraukset

SADEHATUT ASENNETTUNA
Päijät-Hämeessä ja lähiympäristössä
TARJOUSHINTAAN ALK.

Miika Niemikorpi
044 750 9441
miika@piippumestari.fi
Kivisojantie 18, Järvelä

PIIPPUMESTARI.FI

149€
Ovh. 180-250€
KYSY LISÄÄ

magnum live ticketmaster®

ISÄNPÄIVÄ-KONSERTTI

10.11. Lahti
Konserttitalo
klo 16

Kesto 60 min, ei väliaikaa
Liput: 32 /30/30 € + pm

Heidi Pakarinen

PÄÄKIRJOITUS

Julkiset tiet ja niiden kunnostus

Lahdessa on alkanut vilkas kausi, jossa teitä avataan ja yritetään palauttaa liikennöitävään kuntoon. Eri puolilla kaupunkia teitä revitään auki mitä moninaisimmista syistä, mutta ajokuntoon saaminen tuntuu vevän kohtuuttomasti aikaa eikä toteutus aina ole sujuvaa.

Lahden läntisiltä alueilta onkin tullut Lahden Seudun Uutisten toimitukseen useita kyselyitä ja palautetta teiden kunnostuksen hitaudesta ja keskeneräisyydestä. Esimerkiksi Riihelätkatu, Saviruukinkatu ja Kotipellontie ovat herättäneet kysymyksiä. Riihelätkadulla nähtiin työmaa, jossa yhden neliömetrin kokoinen vaurio ulottui puoliksi ajoradalle ja osittain jalkakäytävälle.

Työ eteni seuraavasti: ensin saapui muutama työntekijä merkitsemään alueen keltaisella spraymaalilla. Viikon kuluttua saapui kaivinkoneryhmä, joka poisti rikkoutuneen asfaltin jalkakäytävän puolelta ja tasoitti tienpohjan. Parin päivän viiveen jälkeen ryhmä teki saman ajoradan puolella. Lopulta molemmat puolet olivat valmiina asfaltointia

varten. Päälystystyö, eli asfaltin valaminen jalkakäytävälle ja ajoradalle, toteutettiin yhtä vaihteittain.

Saviruukinkatu on ollut liikenteeltä suljettuna huomattavan pitkään. Alueen asukkaat joutuvat aamuisin kiertämään ns. Kempin risteuksen kautta ja arpomaan, mistä reitistä pääsisivät töihin, sillä tämä putkityömaa on jatkunut jo lähes vuoden. Samassa ajassa olisi ehtinyt rakentaa kokonaisen pienen kaupungin.

Myös Kotipellontie kuuluu samaan kategoriaan: kiirettä ei näytä olevan, vaan putket ja koneet odottavat työsuoritusta. Launeen alueelta on myös tullut kommentteja, joissa ihmetellään Patomäen suunnalla ja Valamon tiellä, miten tielle on mahtunut vielä hidasteitakin, vaikka se on kuin kyntöpeltoa.

Syy ja seuraus

Useista puhelinsoitoista huolimatta teiden huonon kunnostuksen ja hitautensa syitä ei ole saatu selville. Selityksiä on toki kuultu runsaasti, mutta konkreettisia parannuksia ei. Käräjienä ovat tienkäyttäjät: asukkaat ja erityisesti lin-

ja-autonkuljettajat, jotka ajavat päivittäin näillä kuoppaisilla ja keskeneräisillä teillä. Kuljettajat yrittävät pysyä aikataulussa ja huolehtia siitä, että matkustajat, kuten mummit ja pikkulapset, pysyvät penkillä näissä töyssyissä.

Toimitukseen tulleet viestit muodostavat mielenkiintoisen katsauksen tilanteeseen, joka onkin antanut aihetta tähän kirjoitukseen. Osaa viesteistä ei voi sellaisenaan julkaista, mutta ne antavat selkeän kuvan lukijoiden tyytymättömyydestä.

Lahden Seudun Uutiset on ottanut ison askeleen lukijoidensa suuntaan uuden toimitusjohtajan myötä, joka on ottanut vahvasti vetovastuun parantaakseen tiedonvälitystä ja lukijapalvelua.

Raimo Jokinen
päätoimittaja

Jouluradio nostaa valokeilaan uusia joululauluja

Aidon ja alkuperäisen Jouluradion 21. tuotantokausi alkaa 1. marraskuuta 28 taajuuden ja kahdeksan nettikanavan voimin. Tulevalla kaudella Jouluradio aikoo ilakoida uudella joulumusiikilla. Tulevaisuuden ikivihreitä etsitään parhaillaan käynnissä olevalla joululaulukilpailulla.

Jouluradio oli toista vuotta peräkkäin Kansallisen Radiotutkimuksen (KRT) mukaan Suomen kolmanneksi tavoittavin ja neljänneksi kuunnelluin radiokanava joulukuussa. Tällä kaudella Jouluradio laajenee Iisalmen alueelle. Jouluradio tuo tutustusti kuuntelijoilleen joulun tunnelmaa ja ylläpitää joulumusiikkikulttuuria.

Jouluradion musiikkipäällikkö Joni Hartikainen kertoo, että aitous, perinteet, tarinat ja oikea tunnelma yhdistyvät suomalaisten joululaulusuokeissa. Tulevalla kaudella soittolistoja monipuolistetaan entisestään, mutta kanavalla kuullaan edelleen rakkaita, perinteisiä ja toivotuimpia joululauluja.

Jouluradio on aina antanut tilaa uusille tekijöille ja joululauluille. Tänä adventtina Hoosiannasta kuullaan uniikki uusi versio, ei vanhan sävelmän sovitusta. Minkä verran vuosittain tu-

lee uutta joulumusiikkia? ”Määrä vaihtelee kovasti, mutta yleensä sitä tulee kymmenittäin. Pääpaino on toki ulkomaisella musiikilla, mutta myös kotimaista uutta joulumusiikkia julkaistaan mukavasti. Lisäksi versioidaan vanhoja klassikoita”, Jouluradion musiikkipäällikkö Joni Hartikainen sanoo.

Hartikainen kertoo, että Jouluradion musiikkikirjastosta löytyy runsaasti sovituksia vanhoista klassikoista, esimerkiksi legendaarisesta White Christmasista on peräti 70 erilaista versiota.

Joululaulukilpailulla uutta joulumusiikkia

Jouluradio käynnisti joululaulukilpailun yhdessä Aito Iskelmän kanssa. Kisassa etsitään uutta ja ennen julkaisematonta joulumusiikkia.

”Joulumusiikilla on keskeinen rooli suomalaisten joulunvietossa, ja kilpailun tavoitteena on rikastuttaa tätä perinnettä uusilla sävelmillä. Kenties löydämme uusia näkökulmia jouluun”, sanoo Jouluradion vastaava tuottaja Katri Ketola.

Joululaulukilpailu päättyy 31.10. Kilpailun voittaja valitaan yleisöäänestyksellä marraskuussa ja voittaja jul-

kistetaan 3.12. Kilpailu tulee saamaan jatkoa myös ensi vuonna. Jouluradion ja Aito Iskelmän yhteistyö on osa Jouluradion ja Sanoma Median kumppanuutta, joka on solmittu vuosille 2024–2025.

OSTETAAN SEKÄ MYYDÄÄN KULTAA JA HOPEAA

sekä vanhoja rahoja, kolikoita (myös Moneta), seteleitä, kelloja, postimerkkejä, vinylilevyjä ja militariaa

Kiertuepaikat (olemme parkkipaikalla):

11.11.2024 Maanantai
09:30-11:00 Lahti, S-Market Mikkola
12:10-13:30 Kuhmoisten, tori 14:00-15:00 Padasjoki, ABC
15:30-16:45 Vääksy, K-Supermarket
17:20-18:30 Lahti, ABC Renkomäki

12.11.2024 Tiistai
09:30-11:00 Lahti, K-Supermarket Ahtiala
12:00-13:20 Hartola, tori 14:30-16:00 Joutsa, tori
16:40-18:00 Sysmä, tori
18:40-19:40 Heinola, K-Market Kylätähti

13.11.2024 Keskiviikko
09:30-10:50 Järvelä, S-Market
11:20-12:50 Lahti, Okeroinen, K-Supermarket
13:30-14:50 Heinola, tori
15:30-17:00 Hollola, Prisma
17:30-18:30 Orimattila, K-Supermarket

14.11.2024 Torstai
09:30-11:00 Mäntsälä, Lidl
11:40-13:00 Hollola, K-Market Soramäki
13:30-15:00 Orimattila, Tokmanni
15:45-16:45 Kausala, S-Market

15.11.2024 Perjantai
09:30-11:00 Nastola, K-Supermarket
11:30-13:00 Lahti, Citymarket Paavola
13:45-14:45 Artjärvi, tori
15:00-16:00 Myrskylä, Sale
16:30-17:30 Pukkila, Sale

16.11.2024 Lauantai
09:30-10:45 Orimattila, Neste K Tuuliharja
11:15-12:30 Vierumäki, Matkakeidas
13:45-15:15 Heinola, Citymarket
16:00-16:45 Kalkkinen, Teboil
17:45-18:45 Hämeenkoski, Sale

17.11.2024 Sunnuntai
09:30-11:00 Mäntsälä, Kauppatori
11:40-13:00 Lahti, SPR Kontti
13:15-14:30 Lahti, S-market Jalkaranta
14:50-16:10 Lahti, K-Market Sipurantie
16:30-17:45 Lahti, Sale Ersta
18:00-19:15 Nastola, K-Supermarket

KOTIKÄYNNIT 0800 150 150

Perunkirjoitukset ammattitaidolla ja kirjanpitäjän tarkkuudella

Perunkirjoitus Varpu Välimaa Oy

- perunkirjoitukset - testamentit - edunvalvontavaltakirjat

Janne: 044 560 0004

janne.valimaa@perunkirjoitukset.fi

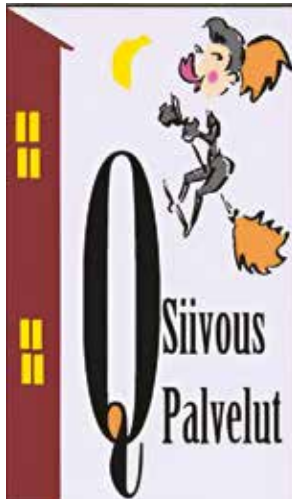
Minttu: 050 543 5782

minttu.lohisalo@perunkirjoitukset.fi

Rauhankatu 17 B, 15110 Lahti
www.perunkirjoitukset.fi

Mökkitalkkari ja Kiinteistöhuolto

KAISLA
WWW.TALKKARIKAISLA.FI
0400 600 451
Kärkölä - Hollola - Lahti

Taloyhtiöille ja yrityksille

- Sopimussiiivoukset
- Peruspesut
- Vahaukset
- Ikkunanpesut, ym.

Nastola

p. 044 236 4210

q.siivouspalvelut@gmail.com

Hautausseimistö Kukkahuone

Heikki Mäkinen

Keskuskatu 6

Hollola

p. 0407668788

kukkahuonepalvelut@gmail.com

HOLLOLAN SEURAKUNTA

Kirkolliset ilmoitukset

Hollola

Kastetut Edith Enni Sofia Virta, Linnea Enni Amanda Pirttiniemi, Lilja Adalmiina Ylönen

Kuolleet Anita Orvokki Pentinmikko 84 v, Veikko Vihtori Piira 84 v, Sirpa Liisa Kaarina Virtanen 74 v.

Hämeenkoski

Kuolleet Annikki Kekomäki 92 v, Hilka Liisa Tuominen 84 v, Maire Anneli Laitinen 69 v.

Kärkölä

Kuolleet Jukka Eino Vilhelmi Mörttinen 91 v.

HAUTAKIVET

SUORAAN VALMISTAJALTA

- kultaus ja kaiverrus
- uudelleen hionnat
- vanhojen kivien kunnostus
- pronssivalu tuotteet

Hautakiviveistämö KIVIMYLLÄRI OY

p.0440496635/Laine · kivimyllari@hotmail.fi

Avoimna: Sopimalla. (myös ilta ja viikonloppuisin)

www.kivimyllari.fi

KULTA HOPEA

Runonurkka

Viimeinen lehti

Syksyinen päivä, alakuloinen,
tummuus täytti tienoon.
Aurinko jäi taakse eilisen,
ja viimeinen lehti varisi vienoon.

Se viimeinen lehti, yksinäinen,
katsoi arasti ympärilleen.
Näin yksin nyt oon, viimeinen,
mutt’ elää haluaisin edelleen.

Vaan syksyinen myrsky, armoton,
nousi heti vuoren takaa.
Mitään ei puhunut, oli sanaton,
mutta viesti oli vakaa.

Sun päiväs onneton,
näin syksyllä aatellaan.
Nyt myrskyssä päiväsi luettu on,
niin elämä, kaikki ajallaan.

Ja niin lähti viimeinen lehti,
se yksinäinen.
Vaan sanoa mennessään ehti:
”Keväällä olen ensimmäinen!”

Risto Laaksonen

Kellohuolto ja -korjaamo **KELLO-HARA**

Kyntömiehentie 18, Orimattila
(Peltolan alue)

joka päivä 0440 111 889
verstaas avoinna ma, ti, ke 10-17

Reipas palvelu,
tarvittaessa nouto ja palautus.
Takuutyö.

Narinoita vai tositarinoita musikaalikomedia

Pe 20.12. 2024 klo 19.00

FINLANDIA-KLUBI, Sibeliustalo, LAHTI

Huikkea artistikattaus:

**Jarno Kokko, Johanna Rantsi, Anneli Mattila,
Anne Tanskanen, sekä Juha Hautaluoma.**

Liput: alk. 36€ Ryhmät min 10 hlö 33€
Myynti: ticketmaster.fi, p. 0600 10 800
Sibeliustalo: Avoinna ti, ke ja pe klo 11–14
sekä to klo 11–19. Ryhmät/Info: 040-7406354

Joulupukin Kuumalinja

La 21.12.2024 klo 18:00

Lahden Konserttitalo, Felix Krohn -sali, LAHTI

**Hauska, mukaansa tempaava ja riemukas musikaalikomedia!
Humoristinen musikaalikomedia aikuiseen makuun.**

Rooleissa kuninkaalliset

**Marita Taavitsainen, Heidi Pakarinen, Keijo Hietikko
tangoprinsssi Kalle Jussila sekä iskelmälaulaja Aki Mäki.**

Liput: alk. 33€ Myynti: lippu.fi, R-kioskit,
Kauppakeskus Trio ja p.040-7406354 sekä ovelta. Ryhmät:
28,50 e, min 10 hlö p.040-7406354
Os. Sibeliuksenkatu 8, LAHTI

Musiikkia vahvasti esillä Kouvolan teatterissa

MUSIKAALEJA. Kouvolan teatterissa saavat ensi iltansa ensimmäisenä päivänä helmikuuta 2025 musikaali Next to Normal ja koko perheelle suunnattu Pikku vampyyri 5. huhtikuuta. Kouvolan nuorisoteatteri valmistaa paikallisten kulttuuritoimijoiden ja nuorten kanssa Yli rajojen -yhteistyöprojektin, jonka ensi-ilta on 8. toukokuuta.

Next to Normal musikaalissa paneudutaan perheen sisäisiin suhteisiin ja mielenterveyden monimutkaisuuteen. Musikaali käsittelee vaikeita aiheita, mutta jättää kuitenkin toiveikkaan tuntuman. Pikku

Vampyyri kertoo vampyyrikirjoja lukevan Anton ystäväydestä vampyyripoika Rudigerin kanssa. Siitä alkaa seikkailu.

Suosikit jatkavat

Viime keväänä Kouvolan teatterin hävyttömän haus-kaksi luokiteltu karaokenäytelmä Kuumia aaltoja palaa klubiohjelmaan 19. helmikuuta 2025. Teatterin mukaan tässä keski-ikäisen ylistyksessä yleisö saa laulaa mukana. Paljon lauluosuuksia sisältää myös ohjelmistoon palannut Kirka – Surun pyyhitiä silmistäni, jonka esitykset

jatkuvat 29. maaliskuuta saakka. Ohjelmistossa jatkaa lisäksi teatterin tekemisen kaaoksesta kertova Kaaos

kulisseissa. Tämän esitykset jatkuvat 3. toukokuuta 2025 asti.

Teksti: Lasse Koskinen

Kouvolan Kuumia aaltoja -karaokenäytelmässä yleisö saa laulaa mukana. Kuva: Elisa Sola.

VARAA OMA VAALI-ILMOITUS

Lahden Seudun Uutisista

Vaalilehdet ilmestyvät 7.3, 21.3 ja 4.4.2025

Varaa oma paikkasi ajoissa!

lisätietoja

niina.ojansivu@lahdenseudunuutiset.com

SAVIAHON MYYMÄLÄ HYVINKÄÄLLÄ

Hämeenkatu 37, p. 019-469 324

Avoinna: ark. 10 – 17, la 10 – 14

VANHAN TAVARAN KAUPPA

Lomonosovin eläimiä

Arabian kahvikuppeja

Valaisimia

ARABIAN ASTIOITA:

Valencia, Sointu, Krokus, Faenza, Kirsikka, Gardenia, Kastanja, Ali, Myrna, Signapore, Maisema, Kesäkuikka, Suomenkukka, Kilta, Maire, Kultakoriste, Raija, Pitsi, Leena, Kimmel, Uhtua, Ruija, Kosmos, Pirtti, Otso, Meri, Saara, Kaira, Taika, Anemone, Airisto, Harlekin, 24H jne.! Maitokannuja, hillo- ja maustepurkkeja, voipyytyjä...! Seinälautasia: Kalevala, Tomula, Alaristo, Von Wright, Heljä Liukko-Sundström, Vuosilautasia, Joululautasia, Romanttinen puutarha ym.

Riihimäen lasia

Arabian astioita

Arabian seinälautasia

IITTALAN LASEJA:

Kekkerit, Niva, Festivo, Askla, Kalinka, Pisanrenngas, Jäänsärkijä, Helminauha, Vellamo, Tsaikka (kulta, lila), Kastehelmi, i-lasi, Pioni, Apila, Herttua ym.

PALJON VANHAA- JA KERÄILYTAVARAA:

Huonekaluja, Valaisimia, lampunkupuja, valaisinkristalleja, aterimia, avaimia, naulakoita, ryijyjä, Riihimäen lasin maljakoita ja lasia, lasipurkkeja, Savitorppa, koulun opetustauluja, emaliastioita, patoja, peltikahvipurkkeja, kuparipannuja, mortteleita, Lomonosovin eläimiä. Ja paljon muuta!

TRIKOO MATONKUTEITA:

Värit: Valkoinen, musta, sininen, harmaa. 3 euroa/kg.

Ompelutarvikkeita: Nappeja, vetoketjuja, nauhoja, pitsejä, kankaita ym.

KAIKKI LOPUT KANKAAT 2 EUROA / METRI!

Puuoskustelutarvikkeita: Palloja, helmiä, pyöriä, tappeja ym.

OSTAMME KUOLINPESÄ JA MUUTTOIRTAINTA!

HUOMIO

ÄLÄ JÄTÄ TÄTÄ HYÖDYNTÄMÄTTÄ

Kullan hinta on historiallisen korkealla.

Nyt on hyvä hetki myydä kulta- sekä hopeaesineet ja saada niistä korkein mahdollinen hinta!

**Lahden
Kauppatori
ma 4.11. 10-17**

**K-Citymarket
Laune
ti 5.11. 10-17**

**Peter
Asiantuntija**

Ostamme korut, kellot, aterimet, mitalit, kolikot. Ilmainen arviointi.

Maksamme jalometallin määrän mukaan.

Maksu käteisellä tai tilille!

OSTA KULTAHARKOT
VERKKOKAUPASTA TAI
PALVELUAUTOSTA!

JALONOM

**Soita heti!
09 5127298
www.jalom.fi**

Valokuvien teettäminen digikuvista on helppoa ja nopeaa

SÄHKÖISET PASSIKUVAT SUORAAN POLIISILLE Ajokorttikuvat Viisumikuvat jne.

KUVAMESTARI

Lahti Trio, Aleksanterink. 18 ma-pe 9-19 la 10-17

Hollola, Keskikankaantie 1 ma-pe 10-17

Lahti Aivan keskustassa

Aleksanterinkatu 30 A
2H+K 63n

Hyvässä yhtiössä, edullinen vastike.
Valoisat huoneet, Krs.2 hissi on.
Monipuolisetpalvelut lähellä.

Vh.134000€
+358400210791

AUTOHUOLTO
express
SERVICE OY

Jyrkänmäentie 4, 15880 Hollola
☎ 785 3313, 0500 955 614 www.express-service.org

-asuntoautojen huollot / korjaukset (Fiat-alustaiset)

- Henkilö- ja pakettiautojen määräaikaishuollot, korjaukset, katsastukset, tarkastukset
- Pakokaasupäästömittaukset (bensa- ja dieselautot)
- Jarrujenkorjaukset, rengastyöt
- Ym. alan palvelut
- Ilmastointihuollot R134

Päijät-Hämeen Lokapalvelu Ky

puh. 0400 352 762

ÖLJYSÄILIÖIDEN TARKASTUKSET, KORJAUKSET, KÄYTÖSTÄPOISTO JA PURKUTYÖT

Turvatekniikan hyväksymä liike

SÄILIÖTARKASTUS JUSSI KOSKINEN

puh. 0400-650 775

LIKKUVA AUTOHUOLTO

• huollot • korjaukset • rengasmyynty ja renkaanvaihdot • apuvirtaa • ym.

Rengasmyynty ja -vaihdot asiakkaan luona

Autohuolto Janne A Tmi
VÄÄKSY (Toimialueena Päijät-Häme)
www.autohuoltojanne.fi

P. 0400467595 24 h joka päivä

Ostetaan

kaiken kuntoiset ajoneuvot ja matkailuajoneuvot.
Myös katsastamattomat, loppuvelan lunastus.

Nouto ympäri Suomea
044 - 9833 855

Ostetaan asuntoautoja/vaunuja.
Voi tarjota kaiken kuntoisia ja ikäisiä.
Yhteydenotot numeroon
+358 404 453 625 Risto

OSTETAAN TRAKTOREITA

Huom!
Kaikenkuntoiset myös muut koneet ja laitteet

p. 040 507 6406

Ostetaan henkilöauto
Kaikki huomioidaan
Soita ja tarjoa
0400 - 172289

TALO / MÖKKI MAALTA
Ympärivuotoiseen lomakäyttöön.
Sopivasta kaupasta heti.

Tuomontupa Oy
Vihdintie 4, 00350 Helsinki
p.09- 2418498. www.tuomontupa.fi

Ostan auton

040 523 0105

Aidanleikkaukset ja syystyöt

www.grefix.fi
040 688 2422

Ostetaan kaikenkuntoisia autoja, asuntovaunuja, asuntoautoja.

Myös katsastamattomat ja kaikenkuntoiset kelpaa
046 939 0044

Tavoita asiakkaasi tehokkaasti!
39 mm x 50 mm mainospaikka sopii lyhyille viesteille.
Ota yhteyttä ja varaa paikkasi!

toimitus@lahdenseudunuutiset.com

Lukijan kuva

Lähetä meille lempikuvasi!
toimitus@lahdenseudunuutiset.com

Syksyn satoa kuva: Ninna.

Vanhus valssin pyörteisiin Vanhus, älä laihdu liikaa

Lihavuus on kansantauti, joka aiheuttaa muita kansantauteja, esimerkiksi diabetesta. On tullut muotiin neuvoa mahdollisimman monia ylipainoisia laihduttamaan. Se on periaatteessa oikein, mutta voi olla käytännössä haitallista! Vanhusten ei pidä innostua noudattamaan laihdutusohjeita liian tunnollisesti.

Rouva valssin pyörteissä

Leskirouvasta tuli potilaani 70-vuotiaana (potilaan ikä). Hoitosuhde jatkui neljänneksivuosisadan. Hän oli hyväkuntoinen ja henkisesti vireä. Hän tarvitsi joskus reseptin tai puhelimitse neuvon johonkin ongelmaan.

Kerran rouva soitti tuotuneena käytyään sisätautillääkärin vastaanotolla. Rouvan äidinkieli oli ruotsi, ja hänen puheensa kuulosti aina kivalta: - Se leekari sano mulle, että minu pitää laihduttaa! Minä sanoin, että en minä voi laihduttaa! Hän kysyi, että miksi ei. Ja minä sanoisin että minusta tulee ruppunen.

Koska rouva ei ollut vaarallisesti lihava, sovin hänen kanssaan, että antaa sen laihdutuksen jäädä. Onhan se kamalaa, jos naisesta tulee hoidon tuloksena ryppeinen.

Kerran hän pyysi ohjeita, joita noudattamalla pääsee eroon kävelykepeistä. Ihmettelin ensin. Laadin kuntoutusohjelman, jota hän noudatti tunnollisesti. Hän alkoi liikua yhä sutjakammin ilman keppiä.

Sitten selvisi kepeistä vierottamisen syy. Hän tarjosi sukulaisille ja ystäville 85-vuotis-

päivänään juhlat. Hän halusi tanssia siellä valssia, ja sehän ei kepin kanssa olisi onnistunut. Eikä heikkokuntoisena. Liikuntakyvyn kohentamiseksi tarvitaan henkilökohtainen motiivi.

Vararavinto on tarpeellista

Ihmisen luonnollinen ruokavarasto on oma keho. Se on jokaisen vapaasti käytettävissä. Elimistön rasva, läski, on ollut aina elintärkeä energian lähde, kun ravinnon saanti tyssää. Nälkiintyminen on ollut ja on edelleen ihmisille karua todellisuutta, Suomessakin 1860-luvulla ja 1900-luvun alussa.

Ihmiskunnan historiassa lihavuus on ollut turvallisuuden tae, henkivakuutus, arvostettava ominaisuus.

Elintarvikkeista ei ole pulaa nykyisessä Suomessa. Mutta ilmaantuu tilanteita, joissa ihmisen oma vararavinto on tarpeen.

Moni sairaus lisää elimistön energian kulutusta. Pelkästään kuume lisää kaloreiden tarvetta. Sairastuessa voi olla vaikeaa syödä tavallista enemmän. Oman kehon vararavinto on silloin hyvä juttu, ratkaisu.

Ravinnon hyödyntäminen voi heikentyä suolistotaudin vuoksi, tai ruokahalu muuten katoaa sairastaessa.

Suru ja masennus voivat aiheuttaa ruokahalun täydellisen menetyksen. Mistä ihminen saa kaloreita, jos oma rasvakudos on kovin ohkainen?

Pulskaa pärjää paremmin

Äärimmäisenä energian tarpeen tilanteena on eksyminen erämaavaelluksella, jonka riskejä seikkailuhenkiset eivät tiedosta. Laiha harhailija menehtyy nopeasti.

Vanhusten arkista todellisuutta on tavallisen ravinnon vähäisyys. Vanhuksia uhkaa yleinen heikentyminen, elimistön monipuolinen näivettyminen. Se kiihtyy, jos vanhus on heikossa ravitsemustilassa.

Kohtuullinen ylipaino ei siis ole pahaksi, päinvastoin! Hyvin syömiseen – siis runsaaseen ruokailuun yhdistyy vitamiinien ja hivenaineiden riittävä saanti.

Suosittelun tällaista järjestystä: ensin tanssia, sitten ruokaa. Täydellä vatsalla on hankala valssissa pyörähdellä.

Jyrki Joensuu
Yleislääketieteen ja psykiatrian erikoislääkäri

Hyvä ja halpa resepti laihdumisen ehkäisyyn. Pastaa, makkaraa, sipulia, öljyä.

Pikaraista reseptiä

Aika virtaa ja me sen mukana

Elämme suurten muutosten aikakautta. Tai todennäköisesti suurta muutosta tapahtuu koko ajan ja on tapahtunut aina, mutta aina kussakin ajassa elävälle muutos tuntuu isolta. Muutoksia verrataan usein käytännön muutoksiin: miten tekniikka on kehittynyt, miten eri tavalla yhteiskunta toimii, mitä leipä maksaa nyt ja mitä ennen. Lapseni joutuvat kuuntelemaan horinoitani markka-ajasta ja paljonko jokin asia maksaisi markoissa, ja siitä miten kouluun piti kävellä ja itse kantaa kirjat repussa, sekä vaikkapa miten musiikkia kuunneltiin radiosta ja kasettinauhureista. Olen elänyt aikaa, jolloin ei ollut kännyköitä ja piti soittaa puhelinkopista, ei ollut tietokoneita ja kirjoitettiin kirjeitä ja kortteja. Ja miten ei tarvinnut etukäteen kysyä ystävältä viestillä, voiko soittaa tai tulla käymään, kun vain mentiin soittamaan ovikelloa. Nämä muistelot eivät sytytä jälkipolvea ja heille on turha perustella, että koska näin oli joskus, niin nykyäänkin pärjäisi niin.

Niin muuttuu maailma, Eskoseni

Kun itse pohtii omien iso-vanhempiensa aikoja, tuntuu, että muutos on ollut vielä huomattavasti suu-

rempi. Viime vuosisadan alkupuolella ei ollut yleisesti esimerkiksi jääkaappeja tai autoja, jotka kuuluivat jo oleellisena osana omaan lapsuuteeni. Lapsia syntyi paljon, mutta toisaalta aivan tavalliseen nykyään helposti hoidettavaan keuhkkokuumeeseen voi kuolla muuten terve ihminen. Työt olivat fyysisempiä ja vapaa-aikaa vähemmän. Maailmanpiiri oli lähempänä omaa kotia, kylää, maakuntaa. Ajat muuttuvat ja ihmiset sen mukana.

Olisi ennemminkin kummallista, mikäli ihmiset eivät muuttuisi samalla, kun ympäröivä maailma. Olin itse erilainen kuin omat vanhempani ja niin ovat omatkin lapseni erilaisia kuin minä. Suurin muutos lienee päättämme sisällä. Eivät lapseni ajattele enää niin kuin minä. Heidän arvonsa ja tavoitteensa ovat erilaiset. He ovat syntyneet erilaiseen maailmaan ja aikakauteen kuin minä. He ovat ympäristönsä tuotoksia. Omia lapsiaan sitä pyrkii kasvattamaan, mutta jo aika pian sitä huomasi, että he ovat omia persooniaan ja se, että he pyrkivät miellyttämään minua loppuu joskus. Voin vain toivoa, että tärkein tavoitteeni on saavutettu: että heistä tulisi hyviä ihmisiä ja siihen ei tarvitse omaksua kuin

yksi asia: kunnioita muita. Sillä pärjää jo varsin hyvin sosiaalisessa kontaktissa muiden ihmisten kanssa. Pieniä säätöjä muiden asioiden suhteen olemme ehkä saaneet aikaan: huumori, omatoimisuus, ruutuajan rajoittaminen. Mutta loppujen lopuksi omasta elämästään he päättävät itse.

Who made who?

Mikäli omiin lapsiin vaikuttaminen on vaikeaa, niin entä sitten muihin ihmisiin? Muutos näkyy jo itseäni nuoremmissa aikuisissa: esimerkiksi työn ja perheen merkitys on muuttunut merkittävästi. Vaikka nuo asiat ovat itselleni merkityksellisiä, ei se tarkoita, että minä olen oikeassa, vaikka itsestäni siltä tuntuukin. Yhteiskunnan ja vanhempien ikäpolvien pitäisi yrittää ymmärtää ja joustaa. Tulevaisuus on kuitenkin heidän, ei meidän. Ajan virta kun vie, on edessä aina kiviä ja koskia. Ne pärjäävät paremmin, jotka osaavat myöteillä muutoksia eikä tule törmäyksiä koko ajan. Kysymys ei tietenkään ole kaiken hyväksymistä tai siitä, ettei kannattaisi yrittää vaikuttaa muihin, vaan siitä, että pitää pyrkiä ymmärtämään muita heidän lähtökohdistaan, ei omista. Keskustella, väitellä, etsiä yhteisiä näkemyksiä. Mutta

ei riidellä. Niiden aikojen, jolloin oli vain yksi diktaattori - ”Isä Aurinkoinen” - ja hänen mielipiteensä oli ainoa oikea, tulisi olla ohitse. Kyseessä on viime kädessä kuitenkin aina mielipiteistä. Yritetään sovittaa ne yhteen.

Kohta on isänpäivä. Isyys vähenee. Itse olen onnellinen, kun olen isä ja on muita ihmisiä, joiden elämää ja kasvamista saa seurata läheltä. Odottelen jo kovasti liian kypsiä kananmunia ja itse riipustettuja kortteja. Kun ensin olen odotellut sängyssä 2 tuntia, että muut heräävät... Loppujen lopuksi on kuitenkin jo itseleni käynyt selväksi, että yrittäessäni kasvattaa on käynytkin niin, että minua tässä on kasvatettu paljon enemmän. Kun aika virtaa ja muokkaa uomaansa, niin myös me muutamme siinä virran viedessä.

Harri Pikkarainen ihmisistä ja politiikasta kiinnostunut lahtelainen lääkäri

Hollolan kunnan taloustilanne on vakaa ja talousarvio vuodelle 2025 on tasapainossa

Huolimatta haastavasta yleisestä taloustilanteesta, kunta on pystynyt säilyttämään positiivisen talousaseman, mikä näkyy myös vuoden 2024 ennustetussa ylijäämässä, joka on arvioitu 0,7 miljoonaa euroa. Tämä on suurelta osin verokertymän kasvun ansiota.

Kunnan verotulojen arvioidaan nousevan vuonna 2025 noin 54,1 miljoonaan euroon, mikä on 4,6 % lisäys edellisvuoteen verrattuna. Kunnallisveroaste pysyy ennallaan 8,3 %, eikä muutoksia kiinteistöveroihin ole suunnitteilla. Kunnanjohtaja Päivi Rahkosen mukaan kunta on sitoutunut pitämään toimintamenot hallinnassa, eikä lainaa aiota ottaa toimintamenojen kattamiseen. Investointien osalta lainannosto kohdennetaan pitkävaikutteisiin hankkeisiin, mikä tukee kunnan vakaata talouskehitystä myös tulevaisuudessa.

Koulutoiminnassa suurin muutos on Tiilikankaan koulun lakkauttaminen huonon kunnan ja vähentyneen oppilasmäärän vuoksi. Tiilikankaan oppilaat on tarkoitettu sijoittamaan Heinsuon ja Salpakan kankaan kouluihin elokuusta 2025 alkaen. Syntyvyys on

ollut selkeässä laskussa, mikä on vaikuttanut oppilasmäärien kehitykseen: tällä hetkellä syntyvyys on alle 200 lasta vuodessa, kun aiemmin syntyi noin 300 lasta. Samalla eläkeläisten osuus väestöstä kasvaa, mikä asettaa haasteita kunnan väestörakenteen ja huoltosuhteen kannalta.

Kuntatalolla tapahtuu merkittäviä muutoksia. Aiempi yhteistyö WasaGroupin kanssa uuden kunnantalon rakentamiseksi on purettu, ja kunta suunnittelee nyt uutta hanketta itsenäisesti. Nykyinen kunnanvirasto puretaan, ja uusi rakennus on tarkoitus aloittaa vuonna 2026. Kunnanjohtaja Rahkonen painottaa, että itsenäinen suunnittelu antaa Hollolan kunnalle enemmän joustavuutta ja mahdollisuuden huomioida paremmin paikalliset tarpeet ja taloudelliset reunaehdot.

TE-uudistus tuo lisää vastuuta Hollolan kunnalle, joka toimii vastuukuntana yhdeksän kunnan alueella. Tämä uudistus kasvattaa henkilöstökuluja ja aiheuttaa muutoksia kunnan tulo- ja menovirtoihin, mikä vaikuttaa vuoden 2025 vertailtavuuteen aiempiin vuosiin.

Kunnan kehitys ja kasvu jatkuvat vahvoina, erityisesti pientaloalueiden laajentues- sa. Suurimmat uudet pientaloalueet sijoittuvat Nostavan Kyyhkylään sekä Vesikansan Norolanpellolle ja Vähäselänojan alueille. Paassillan yritysalueen kaavoitus kasvaa, ja osayleiskaavoitusta valmistellaan Nostavan ja kierrätysalueen tarpeisiin.

Kunnanjohtaja Päivi Rahkonen toteaa, että ”yleisesti ottaen voidaan sanoa, että Hollolan kunnan tilanne on hyvä. Huolimatta yleisesti vaikeasta taloustilanteesta, pää on pinnalla ja talous

tasapainossa. Ennakoimattomuus ja epävarmuus jatkuvat edelleen, ja siksi talouden tasapainon hallinta on keskiössä myös tulevina vuosina. Emme aio ottaa lainaa toimintamenojen kattamiseen, ja suunniteltu lainannosto rahoittaa pitkävaikutteisia investointeja.”

Kaiken kaikkiaan Hollolan kunnan taloudellinen tilanne on hyvä, ja talouden tasapainon hallinta säilyy keskeisenä painopisteenä tulevina vuosina.

Teksi: Niina Ojansivu

Merkittäviä päästösäästöjä Lahden energiaremonteilla

Onnistunut energiaremontti tekee rakennuksesta energiatehokkaamman ja vähentää sen hiilijalanjälkeä. Lahden Talojen seitsemässä kohteessa energiaremontit tuottivat ennakoitua suurempia päästösäästöjä. energiatehokkaamman ja vähentää sen hiilijalanjälkeä. Lahden Talojen seitsemässä kohteessa energiaremontit tuottivat ennakoitua suurempia päästösäästöjä.

Valtakunnallinen Cane-mure-hanke, joka keskittyi hiilineutraaliuden edistämiseen Suomen kunnissa ja maakunnissa, on päättymässä. Lahdessa hankkeeseen liittyvä Vähähiilisiä ratkaisuja korjausrakentamiseen -projekti keskittyi erityisesti energiankulutuksen ja päästöjen vähentämiseen peruskorjausten avulla.

Lahden Talojen seitsemässä kohteessa energiaremontit tuottivat ennakoitua suurempia päästösäästöjä. Hankkeessa kerätty seurantatieto osoittautui arvokkaaksi, sillä se todentaa energiakulutusta vähentävien toimenpiteiden todellisia kustannus- ja ympäristövaikutuksia. Edullisilla toimenpiteillä mitattuja säästöjä

Energia-asiantuntijoiden tekemät laskelmat vahvistivat remonttien kustannustehokkuuden ja päästösäästöt. Varsinkin kohteissa, joissa otettiin käyttöön veden- säästöratkaisuja, älykkäitä lämmönsäätöjärjestelmiä ja uusittiin poistoilmapuhallin, saatiin suhteellisen edulli-

silla toimenpiteillä mitattuja säästöjä. Tulosten perusteella takaisinmaksuaika voisi olla tietyissä toimenpiteitä jopa alle kaksi vuotta.

– Keräsimme ja tutkimme toteutunutta seurantatietoa kahden vuoden ajalta. Vertasimme ennakkoon arvioituja energiankulutuksen ja päästöjen tietoja jälkikäteen tehtyihin mittaustuloksiin. Hiilidioksidipäästöjä oli mahdollista vähentää vuodessa yhteensä noin 104 tonnia ja energialasku oli jopa 44 500 euroa pienempi vertailuvuoteen verrattuna, ympäristökoordinaattori Jenni Rahkonen kertoo. Järjestelmät toimivat tehokkaasti vain, kun niitä käytetään oikein

Energiaaremonttien seurannan vaikutusten arvioinnin merkitys korostui projektin aikana.

– Hyvätkään järjestelmät eivät toimi, jos niitä käytetään väärin tai ne on väärin mitoitettu, Rahkonen muistuttaa.

Lahden kaupunki ja Lahden Talot tiivistivät yhteistyötään hankkeen aikana, ja tuloksia jaettiin myös yksityisten toimijoiden, kuten Päijät-Hämeen Kiinteistöliiton, kanssa. Energiaaremontit tarjoavat esimerkin muille kaupungille ja kiinteistönomistajille ilmastotyön konkreettisista hyödyistä.

Tutustu Lahden osahankkeen tuloksiin, miten onnistunut energiaremontti tekee rakennuksesta energiatehokkaamman ja vähentää sen hiilijalanjälkeä.

Järkee vai ei? -tapahtumaan 54 seiskaluokkaa

Jokavuotinen Järkee vai ei? -ehkäisevän nuorisotyön teemataapahtuma järjestetään tänä syksynä kaikissa kaupungin ylä- ja yhtenäiskouluissa sekä Lahden Kristillisessä koulussa. Seiskoille suunnattuun tapahtumaan osallistuu 29.10.–22.11. kaikkiaan 54 luokkaa.

Tapahtuman teemoina ovat mielen hyvinvointi, kiusaaminen ja kiristäminen somessa, nuorten väkivaltaisuus sekä tunteiden hallinta päihteiden avulla. Teemoja käsitellään toiminnallisilla rastipisteillä, joita nuoret kiertävät oppituntiansa aikana luokka kerrallaan. Yhden luokan kierros kestää noin 1,5 tuntia. Tapahtuma toteutetaan koulu kerrallaan jokaisen koulun omissa tiloissa.

Tapahtuman toteuttavat

Lahden kaupungin nuorisopalvelut, Poliisin ennalta estävä työ, Päijät-Hämeen hyvinvointialueen oppilashuoltopalvelut, Lahden ensi- ja turvakoti, Tukikeskus Valopilkku, Walkers Lahti, Päijät-Hämeen ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö sekä kokemusasiiantuntija. Mukana rasteilla on myös LAB-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita.

Järkee vai ei? -teemataapahtumaa on järjestetty vuodesta 2015 saakka. Tapahtuman teemat nousevat yläkoulu- laisten elämää kulloinkin koskettavista ilmiöistä, joihin ammatillaiset törmäävät työssään nuorten parissa. Tapahtuman tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia, terveystä ja turvallisuutta Lahdessa.

Pitääkö olla huolissaan?

Pakotin itseäni viime yönä uneen. Tunsin itseni väsyneeksi, mutta unta ei vain tullut. Yritin rentoutua. Hengittelin syvään ja rauhallisesti. Asettelin peittoa ja tyyntyä hyvän asennon saamiseksi. Kävin vessassa. Hain villasukat. Samalla kun odottelin unta, päässä pyörivät ajatukset satunnaisessa järjestyksessä kuin lottopallot. Tuskastuneena aloin pohtimaan vielä mahdollisia syitä nukahtamisen vaikeuteen. Olinkohan ollut päivällä riittävän aktiivinen? Joinko kahvia illalla? Katselinko liikaa televisiota? Lipsahtiko nukkumaan meneminen liian myöhäiseksi? Älykellokin tuntuu puristavan rannetta. Tässä ei ole kyllä mitään älyä. Vilkaisin yöpöydällä olevaa herätyskelloa. Voi, ei, kello oli jo kolme yöllä. Kohta olisi aamu, eikä unesta ollut tietoaakaan.

Herään ja katson kelloa, joka näyttää kahdeksaa. Huokaan, että onneksi on sunnuntai ja vapaapäivä. Mikä yö, ajattelen ja nousen sängystä. Tuntuu siltä, kun ei olisi nukkunut yhtään. Samassa älykello värähtää ranteessa ja univalmentaja ilmoittaa: Loistavaa! Sait viime yönä 51 minuuttia syvää unta. Hengityksesi ja sykkeesi laskivat sekä kehosi tärkeä rentoutuminen ja fyysinen palautuminen tapahtuivat. Unipisteesi olivat erinomaiset! Mitä ihmettä? Sanokoon älykellon univalmentaja mitä tahansa, miksi nukahtaminen oli kuitenkin vaikeaa. En varmasti ollut nukkunut paljon mitään. Miksi joskus nukahtaa ihan ilman mitään vaikeuksia? Mikä ihme näihin asioihin oikein vaikuttaa?

Luulen, että syy nukahtamisongelmiini taitaa löytyä ihan itsestä ja omasta luonteesta eikä niinkään ulkoisista tekijöistä. Ainakin minä olen taipuvainen olemaan huolissani aina ja vähän kaikesta.

Olen luonteeltani perushuoletija. Jos minulla ei varsinaisesti ole mitään tiedossa olevaa huolehtimisen aihetta, niin ryhdyn kehittelemään aihetta, josta huolehtia. Ja huolehtimisen aiheitahan maailmassa riittää. Niitä löytyy helposti ihan omasta lähiympäristöstä. Kaikkea huolehdittavaa on laidasta laitaan, maan ja taivaan väliltä. Kun valvellaoloaika ei tunnu riittävän huolehtimiseen, jatkan helposti huolehtimista ja asioiden märehäilyä vielä nukkumaan mentäessä ja yölläkin.

Älykello on ihan älytön väline. Hankin älykellon helpottaakseni arkeani, mutta varsin pian huomasin, että se voi aiheuttaaakin tällaiselle perushuoletijalle vain lisää stressiä. Pitää muistaa liikkua, juoda vettä, nousta ylös, aktivoitua, saavuttaa tavoitteita, välttää sitä ja tätä jne. Tunne on ristiriitainen, koska tiedän, että juuri itsestä pitääkin huolehtia! Osaan mielestäni suhtautua tekoälyvalmentajan kehotuksiin tehdä sitä ja tätä realistisesti. Juon vettä ja liikun, jos se on siinä tilanteessa järkevää ja mahdollista. Vaikka pidänkin älykelloa ranteessa, uskon ja toivon, ettei tekoäly tiedä minusta kaikkea. Se ei esimerkiksi tiedä sitä, että olen luonteeltani perushuoletija, jolle nukahtaminen voi olla joskus helpommin sanottu kuin tehty, koska mielessä tuppaa pyörimään unta häiritseviä asioita. Eikä tekoäly osaa tulkita edes untani oikein. Se analysoi nukkumiseni suorituksena, jolle se antaa hyvät pisteet, vaikka uni ei ollut lainkaan palauttavaa. Unipisteiden saaminen on ihan älytöntä. Pisteet eivät tee kenestäkään yhtään parempaa nukkujaa. Oma tunne ja kokemus ovat parhaita mittareita. Nukahtamis- tai univaikeudet voivat pahentua jopa tietoisuudesta, että jokin ulkoinen väline

mittaa olemistasi. Siinä ei kyllä ole mitään älyä!

Tiedän, että väsyneenä muisti toimii huonosti eli muisti ns. pätkii. Univaje heikentää ajattelua ja kykyä tehdä valintoja ja päätöksiä. Väsyneenä sanat ja nimet ovat helposti hukassa. Pitäisikö minun olla huolissaan? On armollista tietää, että työmuisti on rajallinen ja ettei kaikkea tarvitse tai voikaan aina muistaa. Ymmärrän myös oman arjen realiteetit, koska kaikkeen ei voi itse vaikuttaa, vaikka kuinka haluaisi. Muisti pätkii, jos muistettavia asioita on paljon, on nukkunut huonosti tai jos arki on stressaavaa. Siksi yritän auttaa omaa muistiani. Työn ohella yritän ulkoilla, liikkua, harrastaa, levätä ja nukkua riittävästi. Käytän paperikalenteria, johon merkitsen tulevia tärkeitä päivämääriä tai aikoja ylös. Paperikalenteri on parempi kuin mikään sähköinen tai digitaalinen, koska paperista hahmottaa tulevia asioita paremmin ja ennakointi sujuu pidemmälle.

Oppia ikä kaikki. Perushuoletijan on joka päivä opettava olemaan suorittamatta, tekemättä siis mitään tärkeää ja tavoitteellista. Näin huoltaa samalla muistia. Myös se pitää opetella, että huolehtiminen pitäisi lopettaa ennen kuin menee nukkumaan. Aina se ei ole helppoa, mutta tähän pyrin, jotta ei tulisi taas uusia aihetta olla huolissaan.

Kirjoittaja: Riitta Yrjänä, rehtori ja opinto-ohjaaja

Jenni Haukio puheenjohtajaksi kirkon Kulttuuriasioden neuvottelukuntaan

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteistä hallintoa hoitava Kirkkohallitus on perustanut Kulttuuriasioden neuvottelukunnan edistämään kirkon kulttuurialan näkyvyyttä ja verkostoitumista kulttuuritoimintakenttään yhteistyökumppanina. Neuvottelukunnassa on mukana 10 merkittävää kulttuurivai- kuttajaa. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii tohtori Jenni Haukio.

Kirkko on merkittävä kulttuuritoimija useilla kulttuurin aloilla. Erityisen suuri rooli kirkolla on Suomen musiikkielämässä. Musiikin lisäksi seurakunnissa näytämötaide on olennainen osa nuorten toimintakulttuuria. Kirjallisuuden kautta voidaan luontevasti ilmaista katso- muksellisia pohdintoja.

Seurakunnat ovat myös aktiivisia kuvataidehankkijoita. Samalla niissä tarjoutuu mah-

dollisuuksia itse tekemiseen esimerkiksi ikonimaalauksen parissa. Arkkitehtuurin saralla vaalitaan arvokasta kulttuuriperintöä ja uudisrakentamisessa pyritään korkeatasoisiin arkkitehtuuriratkaisuihin. Kulttuurialat monipuolisesti edustettuna

Neuvottelukunnan jäsenet ovat

Rosa Meriläinen, pääsihteeri, Kultra ry
Riitta Kaivosoja, ylijohtaja, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hannu-Pekka Björkman, näyttelijä, kirjallisuus ja näyttämötaide
Pauliina Lerche, muusikko, lasten musiikkikulttuuri
Sami Ylisaari, kulttuuri- johtaja, Oulun kaupunki
Aarne Pelkonen, ooppera- ja konserttilaulaja
Pilvi Kalhama, johtaja, Emma-taidemuseo
Aulikki Mäkinen, tuomioro-

vasti, Turun Tuomiokirkkoseurakunta
Juha Itkonen, kirjailija
Sören Lillkung, toimitusjohtaja, Svenska Kulturfonden

Neuvottelukunnan yhteys- henkilönä toimii Kirkko- hallituksen asiantuntija Juha Luodeslampi. Neuvottelu- kunnan toimikausi käynnistyi 24.9.2024 ja päättyi 31.5.2028.

Kirkko on suurin yksittäinen ammatti- muusikoiden palkkaaja

Vuonna 2022 kirkon palkka- listoilla oli vajaat 900 kant- toria. Tämän lisäksi kirkko maksaa vuosittain esiinty- mispalkkioita huomattavan suurelle määrälle muita muu- sikoita. Esimerkiksi vuonna 2022 kirkko järjesti yli 11 500 musiikkitilaisuutta. Näihin konsertteihin ja muihin mu- siikkitilaisuuksiin osallistui yli miljoona ihmistä.

Asikkalan kunta valmistelee organisaatio-uudistusta vahvistaakseen elinvoimatyön vaikuttavuutta ja resurssointia

Asikkalan kunta valmistelee organisaatiouudistusta, jonka tarkoituksena on vahvistaa elinvoiman eteen tehtävää kehittämistyötä, ja edistää nykyisiä resursseja uudelleen ohjaamalla yritysten, yhdistysten ja kunnan vuoropuhelua sekä vastata paremmin joukkoliikenteen, työllisyyden ja kotoutumisen haasteisiin.

Muutoksessa on useita suuria ajureita. Yksi suurimpana on vuoden vaihteessa toteutuva TE-uudistus, jonka myötä työllisyydenhoito siirtyy valtiolta kuntien vastuulle. Kuntien rooli työllisyydenhoidossa muuttuu oleellisesti ja on tärkeä tuoda elinkeinojen kehittäminen, yritysysteistyö ja työllisyyspalveluiden osaa- minen samalle palvelualueelle. Viimeisin organisaatio- muutos Asikkalan kunnassa on toteutettu vuonna 2017, jonka jälkeen kuntien toiminta- ympäristössä on tapahtunut lukuisia muutoksia; mm. sote on siirtynyt pois kuntien

vastuulta, julkinen talous on kiristynyt ja valmius- ja turvallisuusasiat ovat aivan eri roolissa kuin aiemmin. Uudistuksen tarkoituksena on tarkastella organisaation rakenteita ja toimintaa, ja ohjata resursseja vastaamaan entistä paremmin toimintaympäristön ja kuntalaisten muuttuneisiin tarpeisiin ja haasteisiin. Uudistuksen toteuttamiselle on vahva ja selkeä poliittinen tahtotila.

Organisaatiouudistuksessa tarkastellaan kunnan toimintojen rakennetta ja tehtävänkuvia kaikkien palvelualueiden osalta. Joukkoliikennettä esitetään siirrettäväksi kasvatus- ja opetuspalveluiden alaisuudesta uuteen perustettavaan elinvoimapa- lveluiden palvelualueeseen, kuten myös hyvinvointipalveluiden alaisuudesta työllisyyttä ja kotouttamista. Uusi esitettävä palvelualue, elinvoimapa- lvelut, sisältäisi kaavoituksen, viestinnän, markkinoinnin, matkailun, yritysysteistyön,

joukkoliikenteen, työllisyyden edistämisen ja kotouttamisen, hankkeet ja tapahtumat sekä maaseutuhallinnon. Elinvoiman palvelualueelle esitetään palkattavaksi elinvoimajohtaja, jonka vastuulla olisi koordinoida ja kehittää koko elinvoiman palvelualueen toimintaa ja vaikuttavuutta. Uudistus tulee olemaan kustannusneutraali.

Nykyorganisaatiossa oleva konsernipalveluiden palvelualue on tarkoitus lakkauttaa, ja muodostaa talouden, ICT:n, hallinto- ja henkilöstöasiat sisältävä tukiyksikkö. Teknisten palveluiden osalta uudistuksessa esitetään palvelualueelle jatkossa neljää yksikköä, eli lupapalvelut (ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta, ympäristöterveydenhuolto), tilapalvelut (palvelutuotantokiinteistöt, muut kiinteistöt), aluepa- lvelut (liikenneväylät ja yleiset alueet, yksityistietoi- mi) sekä siivous- ja ateriapalvelut.

Tilastokeskus ennustaa Lahden väkiluvun kasvavan

Suomessa on 77 kuntaa, joiden väkiluvun ennustetaan kasvavan vuoteen 2045 mennessä. Lahti on näistä yksi. Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Lahden väkiluku nousisi vajaaseen 124 000 henkilöön vuoteen 2045 mennessä, mikäli nettomaahanmuutto pysyisi nykyisellä tasolla. Tällä hetkellä Lahden kaupungin väkiluku oli syys- kuun 2024 lopussa 121 307.

Alle 15-vuotiaiden määrä sen sijaan laskisi nykyisestä (syyskuu 2024) 16 225 nuoresta runsaaseen 13 593 nuoreen vuoteen 2045 mennessä. 65 vuotta täyttäneiden ja tätä vanhempien määrä kasvaisi nykyisestä 31 089 (syyskuu 2024) asukkaasta vuoden 34 973 asukkaaseen. Työikäisen väestön määrän ennustetaan kasvavan seuraavat 15 vuotta

Vuoden 2024 syyskuun lopussa Lahdessa oli 15–64-vuotiaita eli työikäisiä henkilöitä 73 993. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan työikäisen väestön määrä kasvaisi Lahdessa lähes 1 627 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä, jolloin työikäisten määrä saavuttaisi huippunsa Lahdessa. Tämän jälkeen työikäisten määrä lähtisi hieman laskuun ja vuonna 2045 Lahdessa olisi työikäisiä 75 419. Työikäisten eli 15–64-vuotiaiden osuus väestöstä on tällä hetkellä noin 61 % väestöstä. Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto ylläpitäisi työikäisten määrän kasvua Lahdessa.

Väestöllinen huoltosuhde, eli lasten ja vanhusten määrä suhteessa työikäisiin, on Lah-

dessä korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. Vuonna 2023 Lahdessa oli 64,4 lasta tai vanhusta sataa työikäistä kohden, kun vastaava luku koko maassa oli 61,9. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Lahden kaupungin huoltosuhde laskee vuoteen 2035 mennessä 63,9:ään, kun koko maan vastaava luku olisi 60,5. Vuoteen 2045 mennessä Lahden huoltosuhde on ennusteen mukaan 64,4, ja koko maassa 60,1.

Nykyisen tasoinen nettomaahanmuutto lykkää väestöllisen huoltosuhteen nousua, mutta ei estä sitä kokonaan. Matalan syntyvyyden seuraukset ikärakenteelle tulisivat nykyisellä väestökehitykselläkin eteen kuitenkin myöhemmin. Useampi ennustaa Lahden väkiluvulle kasvua

Tilastokeskuksen väestöennuste on samoilla linjoilla kun syyskuussa MDI-tutkimusyhtiön julkaisema. MDI arvioi, että Lahden väkiluku voi kasvaa 0,5% vuoteen 2040 mennessä eli vuoden 2023 lopun 120 693 asukkaasta vuoden 2040 lopun 121 296 asukkaaseen, jos

maahanmuutto on yhtä voimakasta kuin viime vuosina. Tilastokeskus arvioi, että vuonna 2040 Lahdessa asukkaita olisi 123 510. Lahden kaksi vuotta sitten laatimassa omassa väestösuunnitteessa Lahden kaupunki arvioi, että vuonna 2040 Lahden väkiluku olisi 123 420. Väestökehityksen trendi on Lahden kaupungin osalta kaikissa ennusteissa näin ollen nouseva.

Lahden kaupunki laatii joka toinen vuosi oman väestösuunnitteen, joka sisältää koko kaupungin väestöennusteen, rakentamisennusteen, osa-alueittaisen väestöennusteen kunnan sisäisistä alueista sekä oppilasennusteet. Se ottaa Tilastokeskuksen ennustetta tarkemmin huomioon alueen ominaispiirteitä ja paikallistietoa alueen sisällä vaikuttavista tekijöistä, joista tärkeimpänä on lähivuosien tiedossa olevat ja arvioidut rakentamismäärät Lahdessa. Se huomioi siis suunnitellun asuinrakentamisen, jolloin kasvun alueellista jakautumista voidaan ennakoida paremmin. Kaupungin oma väestösuunnite julkaistaan vuoden loppuun mennessä.

Kuvaaja: Berendey_Ivanov / Andrey_Kobysnyn.

Tarttis tehrä jotain, ettei ajelehtiva Lahden kaupunki ojasta allikkoon joudu !

Lahden kaupungin johto kier-tää kehää, lykkää ja väistää vastuutaan kaupungin hy-vinvoinnin varmistamiselle pitkälle tulevaisuuteen.

Lahden kaupungin asiat ovat median ja lahtelaisten riepoteltavina 24/7 Kaupun-gin asukkaat ovat ymmällään, media suoltaa uutta tietoa ja salaliittoteoriat sinkoilevat ristiin rastiin toreilla ja tu-ruilla. Puurot ja vellit ovat sekaisin. Käsittääkseni sekä virkamiesjohto että poliit-tinen eliitti tajuavat mihin allikkoon ovat kaupungin ajaneet. Mutta tietävätkö päättäjät, miten ojan poh-jalta noustaan? Vastaukseni on, ettei siltä näytä. Syvästä allikosta ei kaupunki lähivuo-sina nouse tukevalle maalle nykyisin vaatimattomin so-peutustoimin. Nipistellään, höylätään euroja ja odotel-laan, että paha menisi pois yleisen maan talouselämän kasvun siivittämä. Ei näin voida toimia. Johto antaa kaupungin ajelehtia sen si-jaan, että ripeästi kehittäisi ja sopisi toteuttavaksi välttämät-tä tarvittavia, voimakkaita, ja tuloksia tuottavia toimia kestävää muutosta talouden parantamiseksi.

Nyt pidetään kaupungin asuk-kaat ja yritykset epämääräi-sen ajan epätietoisina tule-vaaisuudesta pitkittäen tuskaa vihjailemalla erityisesti lap-siin ja nuoriin kohdistuvilla rahoituksen vähennyksillä. Tämä on johdolta karkea virhe, jos se samaan aikaan unelmoi onnistuvansa haa-limaa Lahteen uutta, kaupun-gin kipeästi tarvitsevaa teollisuutta ja sen mukana uusia perheitä muuttamaan Lahteen. Strategiat ovat um-pisolmussa kaupungintalolla ja eri asioiden kokoluokat ja niiden tärkeysjärjestys ovat täysin hakoteillä.

Kaupungin päättäjät raken-sivat suuriäänisesti ns. sopeu-tusohjelman, senkin varmuu-den vuoksi kahdesti. Ikävä kyllä ohjelma paljasti, etteivät päättäjät tosiaan ymmärtäneet ongelman suuruutta. Realismi samaistettiin unelmiin. Nyt on vielä osoittautunut, ettei edes vaatimattomasta oh-jelmasta ole selvää sopua ja niin tarvittavat aloitustoimet viivästyvät edelleen.

Voin vaativia muutospro-sesseja itse johtaneena al-leviivata, että kaikenlainen viivyttely kaupungin talou-den pelastamistoimissa vain lisää kaupungin kustannuk-sia, lisää organisaatioissa tuskaa, ”verisiä päätöksiä” ja syventää ahdingoa myös veronmaksajien keskuudessa. Kaupungin vaatimaton so-peutusohjelma käsitti sekä kustannusten vähentämistä että kaupungin tulojen li-säystoimia. Eniten huolet-tavat ylioptimistiset tulojen kasvuodotukset. Miten esi-merkiksi kaupungin monet yhtiöt äkillisesti kääntävät aiemman tappiollisen toimin-tansa voitolliseksi, tai miten voi sinisilmäisesti kuvitella uusien, muualta toivottujen investointipäätösten kiihdy-tävän nopeasti Lahden tulos-parannusta. Tosiasia on, että koko sopeutushanke vuotaa kuin seula.

Me, lahtelaiset veronmaksa-jat, seuraamme hämmenty-neinä, kuinka monet kunnat ja kaupungit ovat aloittaneet yhteistoimintaneuvotteluja sekä mittavia muutosproses-seja taloutensa ja elinvoiman-sa varmistamiseksi tulevina vuosina inhottavan nopeasti muuttuvissa olosuhteissa, joita ei ole aiemmin moneen vuosikymmeneen koettu. Lahti on tähän jatkanut yli-mielistä vaikenemispoliitiik-kaansa, jonka avoimuus on hyvin rajoitettua.

Lopultakin on kaupungin-johtaja ilmoittanut kapupun-gin aloittavan YT-neuvot-teluprosessin: Samalla hän valisti meitä sillä, ettei hen-kilöstölle tule irtisanomisia. Tämä ilmoitus on kaupungin tilanteessa järkyttävä kardi-naalivirhe

Mitä sitten odotin Lahdessa tapahtuvan, kun sopeutus-ohjelmaa lähdettiin raken-tamaan, neuvottelemaan ja sopimaan? Mitä kuvaan alla, on toimista, joita olen oman työurani aikana joutunut to-teuttamaan tuloksellisesti. En siis tässä neuvo ketään Lahden päättäjää tekemään sitä tai tätä.

Esitän seuraavassa muutamia aiemmin koettuja tulosta tuovia toimenpiteitä toteutet-tavaksi alkaen välittömästi: Väärinkäsitysten välttämi-seksi totean niiden kattavan kaikkia Lahti- konsernin toimia, siis myös tytär- ja yhteistyöyhtiöitä.

Kaupungin johto käynnis-tää yhteistoimintamenettelyn muutoksen laajuudesta ja skaalasta sopimiseksi vas-taamaan realistista yhteistä tulevaisuus kuvaa ja tavoit-tetta. Neuvottelun pohjaksi ylin johto määrittelee säästö-tavoitteen ja sille aikataulun välitarkasteluaikoineen sekä prosessin vastuuvetäjien ni-met.

Organisaatio on herätettävä. Aivan ensimmäisiä päätöksiä tulee olla ehdoton rekrytoin-tikielto koko organisaatioon. Ei myöskään perusteta uusia virkoja, ei myöskään valita uusia henkilöitä pois läh-tevien tilalle. Jo päätetyt uudet, mutta kustannuksia aiheuttavat hankkeet jäädy-tetään toistaiseksi, olivatpa ne kuinka hauskoja ja/tai kaupungin johdon ja sen eliitin suojeluksessa.

Sama kriittinen tarkas-telu ja ohjelma toteutetaan kustannusten vähentämi-seksi myös investointisuu-nitelmien osalta. Ei uusia hankkeita liikkeelle, ei edes suunnitteluun, vain ehdotto-mat, lähinnä turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliset hankkeet toteutetaan, nekin vain kaupunginhallituksen tapauskohtaisilla päätöksillä.

Lahden kaupungin suos-i-ma kaupungin omaisuuden myyntityö arvioidaan uu-delleen ja sovitaan niiden myyntiohjelma ohjenuoraksi tukemaan kaupungin tulevia investointien painopisteiden rahoittamiseksi, ei siis juok-sevien menojen kattamiseksi.

Selvää tulee olla, että kaikki hankinnat kilpailutetaan, oli

kyseessä sitten työ- tai mate-riaalihankinnasta.

Kaikkalainen matkustelu koko organisaatiossa mi-nimoidaan, viemällä niistä päättäminen ja hyväksyminen kaupunginhallitukselle ta-pauskohtaisesti. Tämä sääntö tulee koskea koko konsernia.

Lahden hallinto on esimerkki siiloajattelun heikkouksista. Informaatio kulkee organi-saatiossa auttavasti ylös-alas suunnassa mutta ilmeisen huonosti vastuuorganisaa-tiosta toiseen vaakatasossa. Aivan uusimmat lehtijutut antavat ymmärtää olosu-hteiden pakottavan muutosta suunniteltavan tähän suun-taan. HYVÄ! Virkamiehet vartioivat tiukasti omia re-viireitään, eivätkä edes näytä olevan kiinnostuneita kol-legoiden kanssa kommuni-koinnista, saati rakentavasta toimimisesta yhdessä. Ei olla sitouduttu yhteiseen ponnis-tukseen Lahden puolesta. Omat esteensä muodostavat erilaiset käsitykset ja tulkin-nat vastuista ja virkavelvolli-suuksista.

En ole voinut julkisuudessa lukea Lahden kaupungin virkamiesten vähennyssuun-nitelmista. Kuitenkin kau-pungin organisaatiokaavioita tutkaillessa näkee miehityk-sen olevan vahvan. Selvään selvempää on, ettei henkilö-vähennyksiltä voida välttyä. Ei myöskään valikoitujen ja yhteistoimintaneuvotteluissa sovittavien palvelutasojen alennuksilta. Koettu nyrk-kisääntö suurien raskaiden organisaatioiden kevennys-hankkeissa on vähentää siitä nopeasti 1–2 kaksi päällik-kötäsoa- näiden ehdottoman kriittiset tehtävät on tavannut jakaa jäljelle jäävälle organi-saatioille, jotka neuvottelevat keskenään uudesta työnjaosta ja yhteistyömuodoista.

Hyvät Lahden päättäjät, ky-synkin Teiltä, milloin olette suorittaneet itse, ilman kal-liiden konsulttien apua, kriit-tisen tarkastelun eri toimin-tojen tarpeellisuudesta sekä niiden hoitamiseen aidosti tarvittavista pätevistä hen-kilöresursseista, ylläpidosta ja investoineista. Ulospäin näyttää myös siltä, etteivät osaaminen ja tehtävät välttä-mättä kohtaa toisiaan. Niinpä turhan usein poliittisesti ansi-oitunut henkilö valitaan täällä virkamieheksi ilman tehtävän hoidon edellyttämää ammat-tipätevyyttä. Hyvä avaus organisaation tarkasteluun, on joko viran lopettaminen ja/tai yhdistäminen toiseen. Tarkemmat yksityiskohdat selviävät avoimissa, mutta tiukasti johdetuissa neuvot-teluprosesseissa.

Organisaatiotasoja on kovin monta, mikä maksaa maltaita, ei vain palkkamenoina, vaan organisaation tehokkuuden ja tuottavuuden hidasteluna. Säästöjä löytyy ennakkoluu-lottomia kysymyksiä tehden kaikkialla. Esimiehillä on taipumusta teettää alaisillaan mieleisiään tehtäviä ja hank-keita, vaikka nämä eivät sovi, ei strategiaan eikä sopeu-tusohjelmaan, saati talousti-

lanteeseen, ja muodostavat siten ison säästöpotentiaalin. Eli virkamiehet työllistävät ja suojelevat toisiaan, töiden tarpeellisuutta ei kysele ku-kaan, näin erityisesti, jos ja kun esimiehet les-paillaavat ja laistavat ohjaus- ja valvonta - velvollisuuksiaan. Nykyisiä hallinnon tuottavuusluku-ja tulisi verrattava verrok-kikaupunkien lukuihin nyt sekä sopeutuksen edetessä suunniteltuihin parannuksiin ja asettaa vuosittain uudet tavoitteet.

Syytä on huomata myös, että mitä ylemmäksi orga-nisaatiossa mennään, sen kriittisemmiksi muodostuvat päällikkötason tekemät omat päätökset. Heidän päätös-vallassaan on ja he teettävät erilaisia, lähinnä poliittisten toiveitten tynnyristä poimit-tuja mukavien, mutta todelli-suudessa täysin turhien asioi-den suunnittelu ja toteutus. Tämä alue muodostaa ison säästöpotentiaalin menojen vähentämiseksi.

Todella ikävää on ollut seu-rata miten vaikeaa päättäjien täällä, olivatpa virkamie-hiä tai poliitikkoja, on ottaa vastuu esityksistään ja pää-töksistään. Omaan napaan tuijottaminen ja puolueen edut kävelevät kaupungin ja sen asukkaitten etujen edelle mennen tullen.

Iloista on sen sijaan ollut huomata kaupunkilaisten lukuista kirjoitukset ja kom-mentit julkisuudessa, jossa he ovat ilmaisseet monin tavoin huolensa Lahden kaupungin taloustilanteesta ja toiminnan ajelehtimisesta. Olisipa kau-pungin viestintä yhtä avointa ja laajaa.

Lopuksi korostan vielä kerran ripeyden arvoa. Mitä nopeam-min neuvotellut muutospro-sessit viedään läpi, vastustuk-sesta, kaikista hankaluuksista ja itkuista huolimatta, sitä nopeammin pääsevät kaikki kohdistamaan tarmonsä ja työnsä tulevaisuuden työhön Lahden ja sen asukkaitten hyvinvoinnin kehittämiseksi. Kiitoksena näemme silloin kaupungin nousevan onnis-tuneesti allikosta kuivalle maalle. Kunnossa oleva ta-lous olisi koko kaupungin menestys ja ylpeyden aihe.

Tarjosin kirjoitustani paikka-kunnan päälehdelle julkaista-vaksi. Siellä se luonnollisesti luettiin” mielipiteeksi” ja sellaiseksi aivan liian pitkäk-si. Näin vaikka yritin heille kertoa suullisesti kirjoituksen olevan näkökulman tai koke-muksen YT_ neuvotteluista... En ole laskenut montako kir-joitusta olen laatinut lahden hallintokulttuurista, Lahden johtamisen ongelmista ja vastuiden vältttämisestä. Vii-meisin naula arkkuun oli nyt tämä hallinto-organisaation nukahdus väärään aikaan väärässä paikassa. Olisiko-han tämä sopiva viimeiseksi kirjoituksekseni Lahden Kau-pungin toiminnasta.

Lahdessa 27.10.2024.
Christian van Nifrik
Veronmaksaja Lahdesta

TP-RENGAS

Rengas-myynti

- UUDET
- KÄYTETYT

Asennukset

Rengas-huolto

KYSY TARJOUS TALVIRENKAISTA!

Keskikankaantie 4, HOLLOLA
Puh. 040 545 0312

www.tp-rengas.fi

AUTO-SIHLMAN OY

**Ostetaan henkilö- ja paketti-
autoja – tarjoa omaasi,
myös loppuvelan lunastus.**

Luotettavaa ajoneuvojen myyntiä, ostoa ja
vaihtokauppaa vuosien kokemuksella.

Äijälänkatu 3, Lahti, 040 7000 059, autosihlman@gmail.com

HYDROS OY

Konekorjaamontie 3, 15550 Nastola
(03) 876 500
Päivystys 044 587 6500
www.hydros.fi

- Hydrauliikka
- Pneumatiikka
- Letkut
- Asennus ja huolto
- Suunnittelu ja valmistus
- Kaasut ja hitsaustarvikkeet

Parker Store

WOIKOSKI

AD-Autohuolto

**Ammattitaidolla kaikki huollot
ja korjaustyöt autosi merkistä tai
iästä riippumatta – ja takuu säilyy!
Automaattivaihteiston öljynvaihdot
ja huuhtelut.**

AD-Autohuolto Make & Jani

Terveystie 16, 15860 Hollola
Puh. (03) 780 4844

HALUTAAN TYÖTÄ

ETSIN TYÖTÄ KLIINISEN ALAN PUOLELTA

Kodin siivous, asuntojen siivous, yrityssiivous,
ikkunoiden pesu. Voin tehdä muitakin töitä.
Kokopäiväinen virallinen työ.
Jos olet kiinnostunut tarjoukseeni, ota yhteyttä
sähköpostitse: **derca4.julia@gmail.com** tai
jätä viesti numeroon **+358 41 573 7002**. Kiitos.

Hollolan Elektroniikkahuolto

ATK-tuki ja huolto Hollolassa

Keskuskatu 4 Nro 5, 15870 Hollola
Puh: 03 7877668

Rokotusosaamisesta ei saa tinkiä

Viime aikoina julkisuudessa on paljon keskusteltu rokotoikeuden laajentumisesta sekä siitä, missä paikoissa rokotouksia voitaisiin tulevaisuudessa antaa. Rokotoikeuden laajentamisella on pyritty siihen, ettei mahdollinen pula rokottavasta henkilöstöstä vaikuttaisi tulevaisuudessa rokotteiden saatavuuteen. Osittain tämä pitääkin paikkansa ja lisää rokottajia saatetaan tarvita erityisesti ns. kausirokotteiden (esim. influenssa- ja pandemiarokotteet) antamiseen väestölle.

Kausirokotusten käynnistyttyä on hyvä hetki nostaa keskusteluun rokottajien rokotoosaamisen merkitys, sillä puutteellinen rokotoosaaminen vaikuttaa paitsi potilas- ja asiakasturvallisuuteen, se

lisää myös kriittistä suhtautumista rokotteisiin ja vaikuttaa näin välillisesti maamme korkeaan rokotouskattavuuteen. Siksi rokottaminen onkin Suomessa luvanvaraista ja lailla säädeltyä.

Tähän saakka rokotouksen pistoksena on saanut antaa vain lääkäri tai asianmukaisen rokotouskoulutuksen saanut terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, kätilö ja sairaanhoitajana lailistettu ensihoitaja tai edellä mainittuun terveydenhuollon ammattiin opiskeleva. Näin siksi, että rokottajilta on edellytetty korkeakoulutasoista pohjakoulutusta, joka on sisältänyt niin rokotoosaamisen, hoitotyön kuin lääkehoidon osaamisen. Toukokuun alussa voimaan tulleen asetusmuutoksen myötä rokotouksia saavat jatkossa antaa

aikuisille terveydenhuollon ammattihenkilön (kuten terveydenhoitajan tai lääkärin) johdon ja valvonnan alaisena myös täydennyskoulutuksena rokotouskoulutuksen saaneet proviisorit, farmaseutit, laboratoriohoitajat, lähihoitajat ja perushoitajat, mikä edellyttää monille edellä mainituille ammattiryhmille lisäksi joko hoitotyön tai lääkehoidon lisäkoulutusta.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen on todennut, että asetusmuutoksen tavoitteena on ollut nopeuttaa erityisesti kausirokotteiden antamista sekä lieventää terveydenhuollon henkilöstöpulaa. Terveydenhoitajaliitto muistuttaa, että nopeuttaminen ei saa kuitenkaan tarkoittaa rokottajien rokotoosaamisesta tinkimistä. Mainitun peruskoulutuksen

lisäksi rokotousosaaminen on edellyttänyt rokottajilta korkeakoulutason rokotousosaamisen koulutuskonaisuuden teoriaosuuden suorittamista, rokottamisen harjoittelua ja työpaikka-kohtaisesti tartuntataudeista vastaavan lääkärin myöntämää rokotoyslupaa, joka on ollut mahdollista saada, kun rokottamisen näyttökoe on suoritettu. Näin on pystytty varmistamaan myös rokotousosaamisen tasalaatuisuus kaikkialla maassamme.

Asiakasturvallisuuden ja rokotoekattavuuden turvaamisen vuoksi on erittäin tärkeää, että jatkossakin rokotoyslupan myöntämisen edellytyksenä on tarkasti määritelty laaja-alainen ja teoreettinen rokotousosaaminen, rokottamisen harjoittelu ja osaamisen

näyttökoe. Kaikella rokoto-toiminnalla tulee jatkossakin olla nimetty vastuulääkäri, joka viime kädessä vastaa siitä, että rokottajalla on asianmukainen rokotousosaaminen. Lupaa myönnettäessä on hyvä pohtia, myönnetäänkö uusille ammattiryhmille mahdollistettu toimipaikkakohtainen rokotoyslupa vain rajoitettuun rokotouksiin (esim. influenssa- ja pandemiarokotteet), mikä nopeuttaisi ministeri Grahn-Laasonenkin mainitsemien kausirokotteiden antamista ja vastaisi uuden asetuksen tavoitteisiin.

Uusi asetus määrittelee perustellusti sen, että uudet ammattiryhmät eivät saa rokotoa alle 18-vuotiaita, sillä alaikäisen rokottaminen ja rokotohjoelman toteuttaminen vaatii aina erityisosaamista. Terveydenhoitajaliitto näkee,

että tämän asian turvaaminen on erittäin tärkeää sekä asiakasturvallisuuden että valtakunnallisen rokotouskattavuuden varmistamiseksi.

Joukkorokotoustilanteita lukuun ottamatta ei asetuksen määrittämällä uusilla ammattiryhmillä ole käytännön työssä mahdollista toteuttaa rokotoustoimintaa asetuksessa mainitulla tavalla minkään vastuutahon valvonnassa (esim. kotihoidossa). Siksi Terveydenhoitajaliitto edellyttää, että rokottajalla on aina oltava asianmukainen peruskoulutus, tarkasti määritelty rokotousosaaminen sekä osaaminen välittömien, jopa henkeä uhkaavien rokotousreaktioiden hoitamiseen.

Suomen Terveydenhoitajaliitto ry

Alansa Osaajat

Apteekki

Apila Apteekki • Prisma Laune

Palvelemme ma-pe 8.30–19.00, la 8.30–16.00 su 12.00–16.00

Puh. 03 876 220 • www.apilaapteekki.fi

Kotipalvelu

Kotipalvelu Toivo Oy

Luotettavaa, turvallista sekä ammattitaitoista kotipalvelua Lahden seudulla

- Kotisairaanhoido
- Kotipalvelut
- Omaishoitajan sijaistus
- Vammaispalvelut
- Asiointi- ja tukipalvelut
- Siivouspalvelut

✓ Palvelusetelipalvelut   ✓ Kotitalousvähennys

Akson®   Kotipalvelu Toivo Oy

Helpompaa arkea   p. 044 249 4774

lahti@akson.fi | www.akson.fi/lahti

Ompelukoneita

LAATUKONEET EDULLISESTI MYYNTI - HUOLTO - KORJAUS KAIKKI MERKIT

TORIN OMPELUKONE

www.torinompelukone.fi - p. 0400 769 632

Rauhankatu 18, Lahti

Av. ma, ti, to, pe 10-17, ke 9-18

Autoala

Vetokoukku Lahti

www.vetokoukku.fi

puh. 044 248 7929

Kuulohuolto

Acustico kuulopalvelut

- Kuulontutkimukset
- Kuulokojeet ja tarvikkeet
- Kuulon apuvälineet
- Kuulonsuojaimet

Aleksanterinkatu 34 Lahti

0503540014

www.acustico.fi

Pintaremontit

- Sisämaalaukset
- Nauhoitus- ja lasioitetyöt
- Tapetoinnit

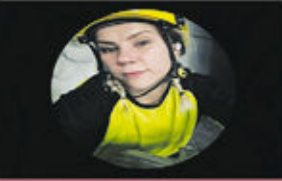
LUOTETTAVASTI, LAATUTAKUULLA!

Kysy tarjoustamme!

Puh. 0440 321 265

starttimaalausoy@gmail.com

 StarttiMaalaus Oy

Hieronta

TUOMON HIERONTAPALVELU

- Urheiluhierontaa
- Klassinen hieronta
- Kuumakivihieronta

P. 050 435 8370

tuomon.hierontapalvelu@gmail.com

Vuoripojank. 18 • www.hierojalahti.com

Leipomo

Leipomo Metsäkuikka

Mestarinkatu 10

15800 Lahti

p. 040 55 33 270

leipomo@metsakuikka.fi

Noutomyymälä avoinna ke-pe 6.30-11, la 7.30-10.

Mestarinkatu 10, 15800 Lahti. Tervetuloa!

Tuotteet saatavilla myös lahden alueen K-kaupoista.

Rakennusala

MAANRAKENNUS JA NOSTOPALVELUT

Teemu Siren 040 750 5922 | www.tempotec.fi

Kotityöpalvelu

Koti- ja muuttosiivoukset

Asiointi- ja kauppa-apua

Palveluista

kotitalousvähennys

KTP RAIKASTUS

Puh. 044 245 5883

Muuttopalvelu

EDULLISET MUUTOT JA KODIN PALVELUT

ALLWORKS.COM

PUH. 03-7345008

- Rakennuspeltityöt
- Sadevesijärjestelmät
- Kattoturvatuotteet
- Konesaumakatot
- Mittojen mukaan valmistetut peltitilat
- Kaiken kattavat kattoremontit

RVP NISKANEN OY

PELTISEPÄNLIIKE

VUODESTA 1980

Ränni- ja Vesipeltiasennus Niskanen Oy

Janne 044 5511 917 • janne@rvpniskanen.fi

Toimisto 03 7877 283 • posti@rvpniskanen.fi

Tikkakalliontie 30, 15820 Lahti • www.rvpniskanen.fi

Päijänteen kesässä romunkeräysennätyksiä ja innovaatioita

Päijänteen retkisatamien kesäkauden huoltotyö on Pidä Saaristo Siistinä ry:n osalta jälleen päättynyt, ja huoltoalus M/S Roopetar on nostettu talvehtimaan maihin. Vaikka miehistöä tarvittiin muillakin yhdistyksen toiminta-alueilla, on Päijänteellä tehty romunkeräysennätys, kunnostettu retkisatamarakenteita ja testattu uutta innovaatiotakin.

Romuja pois saarimökeiltä jopa 16 580 kiloa

Jyväskyläläisten saarimökiläisten romunkeräys järjestetään joka kolmas vuosi yhteistyössä Pidä Saaristo Siistinä ry:n, Mustankorkean ja Jyväskylän kaupungin kanssa. Tänä vuonna romua kerättiin reilut pari tuhatta kiloa enemmän kuin edellisen kerran vuonna 2021. Saarimökkiläiset saivat heinä-elokuun vaihteessa joko tuoda romujaan huoltoalus M/S Roopettarelle tai tilata erillisen maksullisen noudon mökiltään

- Olisi mielenkiintoista nähdä, olisiko keräykselle tilausta eteläisellä Päijänteellä, esimerkiksi Kuhmoisissa, Asikkalassa tai Heinolasassa. Tarvittaisiin vain kunta ja paikallinen jäteyhtiö yhteistyöhön kanssamme, kaavailee M/S Roopettaren päällikkö Jouni Liukkonen.

Kattava retkisatamien verkosto ja säännöllinen huoltotyö mahdollistavat virkistytymisen vesistöjen äärellä luontoa kuormittamatta

M/S Roopetar operoi kesän aikana Säynätsalon kotisatamasta käsin koko Päijänteen mitalta Kalkkisten suuntaan ja aina Vesijärvelle saakka huoltaen noin 15 retkisatamaa. Päijänteen retkisatamat omistaa Päijänteen virkistysalueyhdistys ry.

Retkisatamissa kesän huolto-

toimiin kuuluu muun muassa rakenteiden kunnostamista. Tänä kesänä suurimpana kunnostuskohteena oli Kalkkissa sijaitseva Virtosaaren retkisatama, jossa kunnostettiin sauna, maalattiin huussit ja uusittiin uimalaiturin kansi.

Retkisatamissa huolletaan jokaisella käynnillä esimerkiksi huussit ja tyhjennetään jätepiستت. Vesillä virkistyttyvän pienillä puu- ja saunamaksuilla mahdollistetaan puunhuolto kohteisiin. Sauna- ja puumaksun kerää Päijänteen virkistysalueyhdistys. Tänä kesänä puuta kuljetettiin retkisatamiin yhteensä noin 70 pinokuutiota.

- Retkisatamissa polttopuun kulutus on paikoin suurta. Tietoomme on tullut myös tilanteita, joissa puuta otetaan mukaan muualla käytettäväksi, ja tähän ei ole sallittua. Vaikka yhdistyksemme ei omista huoltamiamme retkisatamia, osallistumme huoltokuluihin 40–60 % osuudella. Tämän vuoksi toivon, että kaikki retkisatamapalveluja käyttävät ovat jäseniämme, muistuttaa Pidä Saaristo Siistinä ry:n Järvi-Suomen toiminta-alueen aluepäällikkö Eeva Taimisto.

Risukeittimellä vähentämään polttopuun kulutusta

Elokuun alussa retkeilijät saivat testattavaksi risukeittimen, joka teetettiin Ari Jokelalla Pidä Saaristo Siistinä ry:n ja Päijänteen vir-

kistysalueyhdistyksen toimesta. Keitin asennettiin Etelä-Päijänteelle Lehtisten saaren retkisatamaan. M/S Roopettaren miehistö teki keittimen käytöstä mainion opetusvideon.

- Risukeittimen käyttö on helppoa! Meidän huollossamme olevissa retkisatamissa saa kerätä maassa olevia kuivia risuja ja käpyjä, eikä niitä tarvitse paljoa kahvikupposen tai keiton keittämiseen. Risujen käyttäminen vaikuttaa vähentävästi muun polttopuun kulutukseen, toteaa Liukkonen. Kumppanina Päijännepurjehduksessa

Pidä Saaristo Siistinä ry on ollut Päijännepurjehduksen yhteistyökumppani jo useita vuosia.

- Tänä vuonna olimme mukana Padasjoella purjehduskilpailun lähtötohinoissa omalla Roope-tuotteiden myyntikojulla. Kannustimme myös kilpailijoita tarjoamalla kisaveneisiin yhteistyökumppanimme Taffel Kartanon suolaisia herkkuja. Kilpailijoille meistä oli suurin apu siinä, että he saivat tuoda ylimääräisiä tavaroitaan kisaveneistään M/S Roopettaren kuljettavaksi maalisatamaan Säynätsalon Juurikkaasaareen. Kyytiin saatiin muun muassa apuvene, moottoreita, ylimääräisiä purjesäkkejä ja kilpailijoiden reppuja, kertoo Taimisto.

Lahden alueen luontoreittien pitkospuita on uusittu viime vuosina. Kuva Linnaistensuolta, jonka pitkospuut uusittiin 2023.

Nauti annos lähiluontoa pitkospuilla

Uusittuja pitkospuureittejä pitkin on helppoa taivaltaa luonnosta nauttien ilman, että sukat kastuvat. Eräopas ja ympäristöhoitaja Jussi Pohjavirta kannustaa kulkemaan pitkospuilla myös ilman sukkia.

Monella reitillä uusitut pitkospuut helpottavat luontopoluilla ja suoalueilla liikkumista Lahdessa. Tänä vuonna pitkospuureitit on uusittu Nastolan Sammalsillansuolla, Häränsilmässä ja Merrasjärvellä. Lahden alueelta löytyy kymmeniä pitkospuureittejä osana luontopolkuja.

Luonnonrauhaa janoavan ei tarvitse lähteä retkeilemään tuntikausiksi, sillä Lahdessa luonto on lähellä. Sen hyvää tekevistä vaikutuksesta kannattaa nauttia aina tilaisuuden tullen – vaikka pienen hetken työpäivän jälkeen. Jo lyhyt käynti luonnossa auttaa palautumaan stressistä ja kohtaa mielialaa.

Pitkospuilla liikkuminen kannattaa

Eräopas ja ympäristöhoitaja Jussi Pohjavirta listaa nopeasti monia seikkoja, joiden vuoksi pitkospuille kannattaa

lähteä.
– Pitkospuilla liikkuessasäästää luontoa, sillä maasto ei kulu. Myös maisemien katsominen on helpompaa, sillä 20–30 senttimetriä maan yläpuolella olevilla lankuilla kulkiessa näkee pidemmälle!

Pohjavirta kertoo pitkospuureiteillä liikkumisen olevan myös turvallista, koska reitillä ei voi eksyä kovin helposti. Ryhmän kanssa liikkuessaporukka ei hajoa, kuten poluilla herkästi käy.

Lasten on helppo kulkea taasisia puulankkuja pitkin, joten pitkospuille on mukavaa lähteä retkelle koko perheen voimin. Koirankin saa ottaa mukaan, mutta taajama-alueilla ja luonnonsuojelualueilla se täytyy pitää kytkettynä.

Paljain jaloin luontoon

Lahden alueen pitkospuita on uusittu luontoarvot edellä.

Pitkospuita rakentanut Pohjavirta antaa ympäristökaupungille kiitosta sataprosenttisesti uusiutuvien materiaalien käytöstä.

– On hienoa, että luontoon ei viedä mitään vierasperäistä. Pitkospuut on rakennettu käsityönä täysin ilman ruuveja ja nauloja. Rakennusmateriaalitkin sahataan Lahden omista puista.

Moni on tottunut kulkemaan luonnossa kengät jalassa, mutta Pohjavirta kannustaa rohkeasti kokeilemaan paljain jaloin liikkumista.
– Ja jopa suolla! Se, jos mikä on vapauttava tunne.

Pitkospuilla voi liikkua myös talvella. Lumi pakkaautuu kumpareiksi, joten nastakengillä voi kulkea vahingoittamatta pitkospuita. Lumella kävelyä kannattaa kokeilla myös villasukat jalassa.

SEURAAVA LEHTI ILMESTYY VIKOLLA 46

TYÖPAIKKAILMOITUS!

Sinustako meille ilmoitusmyyjä?

Aikasempi kokemus eduksi, mutta ei välttämätön.

Toiminimi/ osuuskunta tai muu vastaava. Provisiopalkka.

KYSY LISÄÄ

Niina Ojansivu, 040 7632 224

niina.ojansivu@lahdenseudunuutiset.com

Lahden Seudun Uutiset

Painon Pudottajat

Elja Mäkelä

Painonpudotusta arkiruoalla!

Ti 10.00, Ke 11.00, To 16.00 ja La 10.00
To 17.15 Miesten ryhmä

Kauppakatu 2 A, LAHTI
puh. 044-515 4414, painonpudottajat.fi
posti@painonpudottajat.fi

Löydät meidät myös:

Näköislehti: www.lahdenseudunuutiset.fi

lahdenseudunuutiset Lahden Seudun Uutiset

anjalankosken teatteri

Kirjoittanut Pirkko Saisio Ohjaus Mari Kahri

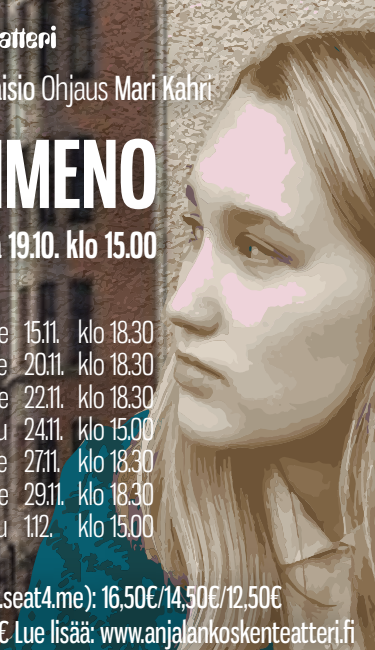
ELÄMÄNMENO

ENSI-ILTA lauantaina 19.10. klo 15.00

MUUT ESITYKSET

ke 23.10. klo 18.30	pe 15.11. klo 18.30
pe 25.10. klo 18.30	ke 20.11. klo 18.30
su 27.10. klo 15.00	pe 22.11. klo 18.30
ke 30.10. klo 18.30	su 24.11. klo 15.00
su 3.11. klo 15.00	ke 27.11. klo 18.30
ke 6.11. klo 18.30	pe 29.11. klo 18.30
pe 8.11. klo 18.30	su 1.12. klo 15.00
su 10.11. klo 15.00	

Liput ennakkoon (www.seat4.me): 16.50€/14.50€/12.50€
Liput ovelta: 18€/16€/14€ Lue lisää: www.anjalankoskenteatteri.fi

Varma näkijä

0700 512626

Ei niin pientä tai suurta asiaa, etten voisi auttaa!

2,59 €/min.+pvm, roy, Tre

Ilmoita tässä tämä koko 39 x 40 min

TALVIRENKAAT alkaen

185/65 R15	319 €
	/sarja
195/65 R15	349 €
	/sarja
205/60 R16	389 €
	/sarja
205/55 R16	369 €
	/sarja

Hinta sis. rengastyön ja tasapainotuksen

www.nastorengas.fi

MYÖS RENKAIDEN KAUSISÄILYTYS

NASTO-RENGAS

Tiilitie 2, Nastola. Puh. (03) 7625 635

RENGAS CENTER

SUOMALAISTA PALVELUJA

NIINAN NIKSIT

Niina Ojansivu
Keittiöpäällikkö

Aurainen lihapata

Syksyn viileät illat ja talven kylmät päivät houkuttelevat nauttimaan rauhallisista ja täyteläisistä ruoista. Pitkään haudutettu lihapata tuo keittiöön mausteiden ja herkullisten makujen tuoksun, joka leviää lämpimänä ympäri kotia. Kun ulkona tuuli ujeltaa ja sade ropisee, sisällä kynttilänvalo luo tunnelmaa, ja pataruoan äärellä voi nauttia vaikkapa lasillisen viiniä. Tämä ruoka tuo lämpöä ja lohtua kauden pimeisiin hetkiin – täydellinen tapa hidastaa ja nauttia.

Aurainen lihapata

n. 1 kg naudan paistia
1 pkt pekonia
2 tl suolaa
1 tl sokeria
2–3 sipulia
4–5 porkkanaa
4 dl punaviiniä
mustapippuria
1–2 oksa tuoretta rosmariinia
3,5 dl vettä
1,5 dl vehnäjauhoja
1 pss auramurua
persiljaa

Ota liha huoneenlämpöön noin ½ tuntia ennen paistoa.

Poista kalvot ja paloitle liha kuutioiksi. Pilko pekoni. Kuori ja paloitle sipulit ja

porkkanat reiluiksi paloiksi. Ruskista liha ja pekoni kuumalla pannulla. Paista pannulla myös kasvikset ja lisää ne pataan. Huuhtelevat pannu punaviinillä ja kaada neste siivilän läpi pataan, jotta saat kaikki ihanat maut pannulta mukaan. Lisää pataan mausteet. Sekoita vehnäjauhot kylmään veteen ja lisää pataan sekoittaen.

Hauduta kannen alla uunissa 200 asteessa noin 3 tuntia, kunnes liha on mureaa.

Lisää valmiiseen pataan aurajuustomurua, sekoita ja tarkista suolan maku.

Koristele persiljalla ennen tarjoilua.

Onko sinulla joku mieliresepti, jonka haluat jakaa lukijoille?

Lähetä se minulle, niin kokeilen sitä ja maukkaimmat niistä julkaistaan lehdessämme.

s-posti: niina.ojansivu@lahdenseudunuutiset.com

Toivo Sukari aloitti kiertokauppiaana

Ura on ollut täynnä suuria riskinottoja

YRITTÄJÄ.

Toivo Sukarin huonekalukauppiaan ura lähti liikkeelle vuonna 1975, kun hän vuokrasi Huittisten Sammun kylästä purkukuntoisen maa-alaistalon. Sen hän nimesi Sammun Varastomyymäläksi. Sitä hän piti varastona, kun kierteli huonekaluautolla myymässä huonekaluja kiertokauppiaana.

Suuri harppaus uralla oli, kun hän vuonna 1982 avasi 2000 neliömetrin huonekaluhallin sorakuoppaan Maskussa. Neljän sivun avajaismainos lehdessä tehosi, joten ovien ensi avaamista odotti satojen metrien autojono. Maskun halli laajeni kaksinkertaiseksi. Seuraava harppaus osui Tuusulaan, josta Sukari vuokrasi 4000 neliön hallin Maskun Kalustetaloksi.

Loistohuvila perheelle

Suomen Pankki purki pankkilainojen korkojen säätelyn vuonna 1986. Samalla vapautettiin luottojen hakeminen ulkomailta. Sukari otti kolmen miljoonan markan jenilainan. Saman tien hän rakennutti viiden lapsen perheelleen kotitalon Maskun korkeimman mäen huipulle. Talo oli 400 neliön suuruisen ja siihen tuli uima-allas ja poreamme. Autotalli oli normaalin omakotitalon ko-

tyksellä oli ennen pitkää 10 myymälää, yksi niistä Lahdessa. Vuonna 2004 Toivo Sukari osti Lempäälän Marjamäestä 28 hehtaarin tontin, josta maksoi kunnalle 3,3 miljoonaa euroa. Vastineeksi kunta rakensi kuntatekniikkaa kolmella miljoonalla. Idea Ideaparkista oli lähdössä liikkeelle. Nyt on suunnitteilla kylpylän viereen 25-kerroksinen hotelli. Toimittaja Jouni K. Kemppainen kirjoitti Toivo Sukarin elämäntarinan kirjaksi. Jouni K. Kemppainen: Usko, Toivo ja Rakkaus – Toivo Sukarin tarina, Siltala 2024.

Teksti Lasse Koskinen

Toivo Sukarin liikemiesuralla on ollut suuria nousuja ja laskuja. Laskut on maksettu. Kuva: Pekka Nieminen/Otavamedia.

Uudet opasteet ohjaavat pyöräilijät sujuville reiteille

Lahden pyöräreiteille on asennettu noin 260 uutta opastetta. Pääreitit on merkitty numeroin maanteiden tapaan.

Opasteet ohjaavat pyöräilijöitä käyttämään kulkemisen kannalta edullisimpia reittejä. Tänä vuonna opasteet on toteutettu muun muassa Jal-karannantien, Hennalankadun ja Helsingintien pääreiteille ja niiden väliin sekä itäpuolelle jääville alueille.

Lisäksi keskustan pohjois-puolella Lahdenkatu, valtatie 24 ja Savontie sekä niihin

yhdistyvät alueitit ovat nyt opastettuja. Uudenmaan ELY-keskus osallistui hankkeeseen VT24:n ja Savontien osalta.

Opasteet on asennettu pyöräilyn tavoiteverkon mukaisille reiteille. Hanke täydentää Lahden kaupungin sekä Päijät-Hämeen seudullisen pyöräilyn tavoiteverkon toteutusta.

Pyöräilyn pääväylät on merkitty numeroin

Uusissa tauluissa pyöräilyn pääreittien numerotunnukset on merkitty opastauluihin punaisin ympyröin. Tunnukset vastaavat maanteiden tienumeroita. Opasteiden suunnitteluun ja toteutukseen on saatu Traficomin kävelyn ja pyöräilyn edistämisen investointitukea.

Selkeät opasteet helpottavat niin pyöräilijöitä kuin kävelijöitäkin löytämään sujuvat reitit keskeisiin kohteisiin. Liikenneinsinööri Juhana Polojärvi.

Ilmaisen Kirjan Päivä -tapahtuma taistelee lukemisen, kulttuurin ja kiertotalouden puolesta

Messukeskuksessa 2.-3. mar-raskuuta järjestämä Ilmaisen Kirjan Päivä on suuren suosion saavuttanut kierrätys- ja hyväntekeväisyystapahtuma, jossa kirjoille etsitään uusia koteja. Tapahtumassa on jaossa noin 100 000 uutta sekä hyväkuntoista käytettyä kirjaa, joista suurimman osan odotetaan löytävän viikon-lopun aikana uuden kodin. Kaikki tapahtumassa jaettavat tuotteet ovat ilmaisia, eikä kirjoille ole ottorajoituksia. Ilmaisen Kirjan Päivä järjes-tetään samanaikaisesti Käte-vä&Tekevä-käsityömessujen ja Hetki-hyvinvointitapahtu-man kanssa.

Ilmaisen Kirjan Päivä sai alkunsa pienimuotoisena pai-kallisena tapahtumana Fin-landia Kirjan omissa toimi-tiloissa Orimattilassa vuonna 2014, ja on laajentunut sen jälkeen paikallisen seuran-talon kautta tuhansien kävi-jöiden massatapahtumaksi, joka vetää Lahden Messukes-kuksen Salpausselkä-hallin täyteen. Viime vuonna ta-

pahtuma-alue keräsi kahdessa päivässä 18 100 käyntikertaa.

Kaikille sopiva hyvän mielen tapahtuma

Tapahtuma on järjestetty niin, että kävijöiden on helppo valikoida mukaansa suu-rempikin määrä mieleistä luettavaa. Tieto- ja kaunokir-jallisuudelle sekä lasten- ja nuortenkirjallisuudelle on omat alueensa, täyttyvät kir-jakassit voi jättää messupäi-vän ajaksi ”kirjanarikkaan” ja innokkaimmat hamstraajat saavat pakattua kirjalöytönsä autoon suoraan lastausoselta. Tapahtumaan on myös hel-po saapua kauempaakin, sillä ilmaiset messubussit kulkevat jatkuvasti Lahden Matkakes-kuksen ja messukeskuksen välillä. Koska kirjallisuus kuuluu kaikille, lahjoitetaan viikonlopun tapahtumako-konaisuuteen vähävaraisille 1 000 kpl ilmaislippuja, joiden jakamisesta vastaavat MLL:n Lahden seudun paikallisyh-distykset yhteistyökumppa-neineen.

Kunnianhimoiset tavoitteet Ilmaisen Kirjan Päivän ta-voitteina ovat vastuullisen kirjojen kiertotalouden edis-täminen, kulttuurin säilyt-täminen, kirjallisuuden tuo-minen lähemmäs ihmistä sekä lukuharrastuneisuuden lisääminen erityisesti tutus-tuttamalla kävijöitä matalalla kynnyksellä uudenlaiseen kirjallisuuteen ja kirjailijoi-hin. Tapahtumalla on myös laajempaa yhteiskunnallista merkitystä, sillä myymättä jäävien kirjojen kohtalo on puhututtanut vuodesta toi-seen. Ilmaisen Kirjan Päivä tarjoaakin myös kustantajille ja kirjakaupoille ekologisen vaihtoehdon kirjojen jatko-käyttöön. Siinä missä tapah-tumassa jaettavat käytetyt kirjat toimittaa Finlandia Kir-ja, uudet kirjat tulevat yhteis-työkumppaneina toimivilta kustantajilta: Otavalta, WSO-Y:ltä, Gummerukselta, Silta-lalta, Teokselta, Förlagetilta ja Pieneltä Karhulta. Lisäksi Suomalainen Kirjakauppa toimittaa tapahtumaan kirjoja ja kirjakauppatuotteita.

The Black Rider – The Casting of the Magic Bullets tuo uusia ulottuvuuksia Lahden teatterielämään

Teatterin johtaja Lauri Mai-jala tuo kertaheitolla uusia tuulia Lahteen, ja hyvä niin. Monisyinen The Black Rider on jotain sellaista, mitä ei hetkeen ole ainakaan Lah-den suunnalla nähty. Hyvin erikoinen teos jakaa mieli-piteitä, ja sehän on teatterin tarkoituskin. Tom Waitsin kulttimusikaali ei jätä ketään kylmäksi kaikessa kauneu-dessaan ja kauheudessaan.

Tarina perustuu saksalaiseen kansansatuun miehestä, joka myy sielunsa paholaiselle – tarjous, josta ei rakkauden huumassa voinut kieltäytyä. Kätchen on metsänvartijan tytär, joka on palavasti rakastunut Wilhelmiin, kau-nosieluiseen kirjanpitäjään. Kätchenin isä ei kuitenkaan hyväksy sulhasehdokasta, sillä kaupunkilainen Wilhelm ei osaa metsästää.

Onneton kirjanpitäjämme törmää metsässä itseensä Saa-tanaan, jonka kanssa Wilhelm tekee sopimuksen taikaluo-deista, jotka osuvat aina koh-teeseensa. Wilhelm kuitenkin oppii kantapään kautta, että pirun kauppa on aina narrin kauppa. Ei siitä mitään hyvää tietenkään voi seurata – jokai-

nen kauppa, joka vaikuttaa liian hyvältä ollakseen totta, on todennäköisesti juuri sitä. ”Pirun kauppa on aina narrin kauppa.”

Itselleni tämä oli parasta, mitä olen hetkeen nähnyt. Visuaalisesti teoksessa oli paljon nähtävää; lavastus oli niin suurta, että se oli jopa nerokasta kaikessa suuruu-dessaan. Laulettavat osuudet olivat miellyttäviä, ja taita-vaa osaamista oli runsaasti. Ainoastaan jossain kohdin puhe puuroutui, ja piti pin-nistää, jotta sai selvää. Kuulin jonkun ehdottaneen teksti-tyslaitetta, ja itse asiassa se voisi toimia oivallisesti tässä teoksessa, etenkin kun osa puheosuuksista ja kaikki lau-lut olivat englanniksi. Nämä oli jätetty kääntämättä alku-peräistekijöiden toiveesta.

Joskus meno äityi liki sir-kusmaiseksi, ja paljon ele-menttejä liikkumisen avuksi oli käytetty. 12-henkinen Lahden kaupungin orkesteri toi mahtipontisuutta ja elä-vyyttä omalla osallaan, ja heidän esittely heti alussa oli mieleenpainuva ja kiva yksi-tyiskohta. Wilma Kinnusen laulu ja rooli paholaisena

olivat selkeitä ja kirkkaita, ja myös muiden laulusuorituk-set soivat hyvin.

Kirjoittaneet:
Robert Wilson ja **William S. Burroughs**
Musiikki ja laulujen sanat:
Tom Waits
Suomennos: **Markku Salo**
Ohjaus: **Lauri Majala**
Musiikin sovitus ja johto:
Antti Vauramo
Lavastus:
Minna Välimäki
Pukusuunnittelu:
Joona Huotari
Koreografia:
Jenni Nikolajeff
Valosuunnittelu:
Kari Laukkanen
Äänisuunnittelu:
Tommi Raitala
Naamioinnin suunnittelu:
Kati Keronen,
Anu Reijonen
Rooleissa: **Tomi Enbuska,**
Nomi Enckell (vier.), **Laura Huhtamaa,** **Mikko Jurkka,** **Vilma Kinnunen,** **Tuomas Korkia-Aho,** **Aurora Man-ninen,** **Teemu Palosaari,** **Mikko Pörhölä,** **Lumikki Väinämö.**

Teksti:
Niina Ojansivu

Kuva: Janne Vasama.

Lahden Seudun Uutiset

Postiosoite: Mikontie 8, 16500 Herrala

Toimitusjohtaja: Niina Ojansivu
puh. 040 7632 224
niina.ojansivu@lahdenseudunuutiset.com

Päätoimittaja: Raimo Jokinen
puh. 0400 816 340
raimo.jokinen@lahdenseudunuutiset.com

toimitus@lahdenseudunuutiset.com

Laskutus
niina.ojansivu@lahdenseudunuutiset.com

Kustantaja: Ojanni Oy,
Y-tunnus: 3352639-1

Painopaikka: Lehtisepät Oy
Painos: 18 000 kpl

Ilmoitusmarkkinointi:
Niina Leskinen, myyntipäällikkö,
ilmoitusmyyjä, toimittaja
Puh. 041 5499 878
niina.a.leskinen@gmail.com

Vesa Kurjonen, ilmoitusmyyjä
Puh.040 9328 113
printtimainos@gmail.com

Harri Leskinen, ilmoitusmyyjä
harri.k.leskinen@gmail.com

Jorma Jokela, ilmoitusmyyjä
Puh. 040 0371 996
jojo.jokela@gmail.com

Paula Kontio, ilmoitusmyyjä
045 77348 753
kontio.paula@gmail.com

Jakelutelinepaikat:
Lahti: ABC Renkomäki, S-Market Ahtiala, CM Laune, CM Paavola, S-Market Tonttila, Sokos keskusta, S-Market Mascot, S-Market Metsäkangas, S-Market Jalkaranta, S-Market, Hennala, K-Supermarket Okeroinen, S-Market Villähde, Sale Nastola, K-Market Kivistönmäki, Kauppahalli, S-Market Nastola, K-Supermarket Nastola, S-Market Kiveriö, Mytjäisten kotileipomo

(metsäkangas), Kauppakeskus Karisma, K-Supermarket Ahtiala, Lahden Matkakeskus.

Hollola: Prisma Hollola, K-Supermarket Hollola, Sale Hollola KK, Sale Kukila, Kuvamestarit, Messilä Camping, K-Market Soramäki
Hämeenkoski: Koskikartano ja Sale Hämeenkoski.
Järvelä: Neste oil Huoltamo ja S-Market Järvelä, Fotoline
Orimattila: S-Market, K-Supermarket ja Orimattilan kehräämö.
Vääksy: S-Market Vääksy ja K-Supermarket Vääksy, Viipurilainen Kotileipomo.

Lehti ilmestyy kahden viikon välein.

Lehti ei vastaa epäselvistä käsikirjoituksista tai puhelimessa sattuneista väärinkäsityksistä aiheutuneista virheistä. Lehden vastuu virheellisistä ilmoituksista rajoittuu enintään ilmoituksen hintaan. Reklamaattiot kahdeksan (8) päivän kuluessa.

Aineiston jättö maanantaina klo 18 mennessä
aineisto@lahdenseudunuutiset.com

ISSN 2490-1105 (painettu)

Kuorolaululla 50 vuotta iloa elämään

Lahden Viihdekuoro on 50 vuoden ajan tuonut kuulijoille ja laulajille iloa elämään. Sen kunniaksi kuoro pitää juhlakonsertin lauantaina 9. marraskuuta klo 16.00 Lahden Wanhassa Teatterissa. Konsertin teemana on Eloon, Iloon, Elämään!

Kuulijoille on tarjolla monipuolinen kattaus viihdemusiikkia. 20 kappaleen joukossa on vanhempaa iskelmämusiikkia kuten Poika varjoiselta kujalta, Taivaan sinessä (Volare) ja Ihana aamu. Mukana on myös uudempaa kevyttä musiikkia kuten Onnellinen mies (Vesterinen yhtyeinen), Älä tuu droppaa mun tunnelmaa (Paula Vesala), Jäätelöauto (Ultra Bra) ja Maailman toisella puolen (Haloo Helsinki).

- Kappaleet ovat aika lailla erityyppisiä, ei olla pysähdetty mihinkään genreen. Kappaleiden valinnoissa on myös otettu huomioon, että siellä on aiempien kuoronjohtajien sovituksia ja kappaleita niiltä aikakausilta, jolloin he olivat toiminnassa mukana, kuoronjohtaja Antti Laaksonen kertoo.

- Juhlakonsertti on ollut kuorolle iso haaste. Alusta asti rakennettiin konserttiohjelmistoa niin, että pitää olla sekä vanhaa että myös uudempaa kuoromusiikkia. On ollut aika isotoinen homma ottaa nämä 20 kappaletta haltuun. Omien sovitusten johtaminen on aika helppoa, mutta muiden sovituksiin pitää perehtyä ja kuvitella miten he ovat ajatelleet, että ne tehdään. Laaksonen kehuu, että Lahden Viihdekuoro on mennyt erittäin hyvin eteenpäin ja

taitotaso on kasvanut. - Laulajat ovat olleet innostuneesti ja aktiivisesti mukana. Kuoro on kehittynyt ja laulamisen puhtaus on parantunut. Myös kuoron koko on mukavasti kasvanut. Kun minä aloitin vetämään tätä hommaa vuonna 2018, ensimmäisissä harjoituksissa oli 16 laulajaa ja nyt heitä on 38, Laaksonen kertoo.

Lahden Viihdekuoro on elinvoimainen yhteisö

Lahden Viihdekuoron perustamiskokous oli 25.2.1974. Sen jälkeen sillä on ollut 9 kuoronjohtajaa ja 13 puheenjohtajaa, joista nykyinen puheenjohtaja Piia Uotinen on vetänyt yhdistystä vuodesta 2020.

- Lahden Viihdekuoro on tällä hetkellä hyvin elinvoimainen yhteisö. Meillä on iso kuoro ja kaikissa äänissä on hyvin laulajia. Kuoro haluaa myös kehittyä koko ajan, Piia Uotinen sanoo.

- Nykyinen kuoronjohtaja Antti Laaksonen on tehnyt paljon hyvää työtä, jotta ollaan nyt tässä pisteessä. Selainenkin ihminen, jolla ei ole musiikin opiskelustausta, pystyy tulemaan mukaan tähän kuoroon ja oppimaan nämä laulut. Antti näkee tosi paljon vaivaa sen eteen, että

jokainen voi oppia. Siinä hänen opettajataustansa vaikutus näkyy hyvin.

- Yhteisöllisyys kuorossa on tärkeää. Koronan jälkeen tuntui siltä, että monet yhteisöt ovat hajonneet ja ihmiset eivät ole oikein osanneet tulla niihin takaisin. Me olemme kuitenkin onnistuneet siinä, että ihmiset haluavat tulla kuoromme, laulaa ja olla yhdessä. Se ei ole tänä päivänä enää itsestään selvää.

On helpompi jäädä kotiin kuuntelemaan musiikkia kuin lähteä itse oikeasti tekemään sitä, Uotinen sanoo.

- Lahden Viihdekuoro on ollut 50 vuoden aikana monille lahtelaisille tosi tärkeä yhteisö. Kuorolla on ollut Lahden viihdemusiikissa tärkeä rooli ja alun perinkin on minun mielestäni jotenkin merkityksellistä ollut se, että Lahden kaupungin työntekijät halusivat vuonna 1974

laulaa yhdessä ja perustaa tällaisen viihdekuoron.

Piia Uotinen kiittää juhlakonsertin käytännön toteuttamisesta erityisesti Koulutuskeskus Salpausta, jonka opiskelijat hoitavat konsertin tekniikan, äänentoiston ja nauhoituksen sekä teatterin ravintolan, joka on auki sekä ennen konsertin alkua että väliajalla.

Konsertin kesto on noin 2,5

tuntia, johon sisältyy puolen tunnin väliaika.

Pääsyliput maksavat 25 euroa, eläkeläiset ja opiskelijat 20 euroa ja lapset (7-15 v) 10 euroa.

Teksti: Kimmo Nurminen kuoron tiedottaja

Lahden Viihdekuoro esittää 50-vuotisjuhlakonsertissaan kevyttä musiikkia monipuolisesti, vanhemmasta iskelmästä uudempaan pop-musiikkiin.

Hotelli Tallukka
Tekee hyvää.

PIKKUJOULUKAUDEN TANSSIT 2024

Pe-la 22.-23.11. Lasse Hoikka & Souvarit
Pe 29.11. Saija Tuupanen & eXmiehet
La 30.11. Kari Hirvonen & Onnentähti
To 05.12. Jarkko Yli-Sikkilä & Soiva Orkesteri

Pidätämme oikeudet ohjelmamuutoksiin.

Pikkujoulunajan majoituspaketti alkaen 117 € / hlö / zhh / vrk

sis. majoitus kahden hengen standard-huoneessa, pikkujoulubuffet, tanssilippu, aamiainen, sauna- ja allasosaston käyttö sekä vapaa pääsy kuntosaliin hotellin palvelualueina

Pikkujoulupaketti alkaen 62 € / hlö

sis. pikkujoulubuffet ja tanssilippu

Pikkujoulut ryhmille arkisin alkaen 40 € / hlö

sis. jouluihin lounasbuffet

Katso lisää www.tallukka.fi

Tallukantie 1, 17200 Vääksy • 03 88881 • myynti@tallukka.fi

Tervetuloa!

TÄSSÄ ON UUSI LUOTTO-KATSASTAJASI

TERVETULOA TALLIIN - WELCOME TO THE GARAGE

GARAGE KATSASTUS

IMMILÄNTIE 1 NASTOLA
AJANVARAUS:
WWW.GARAGEKATSASTUS.FI
P. 041 313 7915

LAHDEN AINOA YRITTÄJÄVETOINEN KATSASTUS

ASIAANTUNTEVA JA YSTÄVÄLLINEN PALVELU